

Operativno: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Iskranjev oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Režani: na Ljubljansko pokrajino pri pokloščevnem zavodu št. 17-749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Cort. Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO na oglaševanje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: ena mesečna Lir 18,-
za inozemstvo vključno s poštnimi
stroški Lir 36,50.
Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Attacco di bombardieri al porto di Algeri

10 velivoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 7 febbraio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 989:

Sul fronte della Tunisia limitata attività esplorativa.

Nel porto di Algeri, attaccato da nostri bombardieri, sono divampati vasti incendi. Un plurimotore nemico è stato abbattuto nella zona di Gabes.

Apparecchi avversari hanno sorvolato il litorale tra Agrigento e Porto Empedocle, mitragliando, senza conseguenze, un treno; un nostro velivolo è andato perduto.

Tra Gela e Butera uno «Spittfire» risulta abbattuto dal tiro di mitragliatrici; il pilota è stato catturato.

Formazioni dell'aviazione nemica hanno

agitato sul dintorni di Cagliari, provocando tre morti e quattro feriti tra i civili e danni non gravi. Dai nostri cacciatori venivano abbattuti quattro aeroplani, dei quali tre in mare presso Capo Pula, Capo Spartivento e quaranta chilometri a sud di quest'ultimo, mentre il quarto si infrangeva al suolo tra Iglesias e Sant'Antioco.

Ieri nel pomeriggio quadrimotori americani lanciavano numerose bombe su Napoli, causando danni e vittime in via di accertamento. Quattro dei velivoli attaccanti precipitarono in fiamme, ad opera delle artiglierie della difesa e della nostra caccia; uno a sud di Capo Posillipo, due nel Golfo di Napoli a sud di Torre Annunziata, il quarto al largo di Capri.

Napad bombnikov na lukov v Alžiru

10 sovražnih letal uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 8. februarja naslednje 989. vojno poročilo:

Na bojišču v Tunisu omejeno izvidniško delovanje.

V pristanišču v Alžiru, ki so ga napadli naši bombniki, so izbruhnili obsejni požari. Na področju pri Gabesu je bilo sestreljeno sovražno večmotorno letalo.

Sovražna letala so preletela obala med Agrigentom in Porto Empedocle in brez posledice obstreljevala neki vlak; eno naše letalo je bilo izgubljeno.

pilot je bil ujet.

Med Gelo in Butero je bilo s strelj iz strojne sestreljeno letalo tipa «Spittfire». Oddelki sovražnega letalstva so delovali v okolici Cagliarija in povzročili tri smrtno žrtve in štiri ranjene med civilnim prebivalstvom ter škodo, ki ni huda. Naši lovci so sestrelili štiri letala, izmed katerih so

tri padla v morje pri rtu Pula, rtu Spartivento in 40 km južno od tega kraja, dočim je četrto treščilo na tla med Iglesiasom in Sant'Antiocom.

Včeraj popoldne so ameriška štirimotorna letala metala številne bombe na Neapoli in povzročila škodo; žrtve se ugotavljajo. Štiri napadajoča letala so strmoglavila v plamenih, zadeta od obrambnega topništva in naših lovcev: eno južno od rta Posillipo, dve v neopojnem zalivu, južno od Torre Annunziata, četrto pa v bližini Caprija.

Smrt junaškega nemškega pilota v Afriki

Berlin, 7. febr. s. Na afriški fronti je padel poročnik Hans Badun, poveljnik eskadre lovcev, ki ga je Hitler v preteklem novembru po 54. letalski zmagi odlikoval.

Popolno soglasje med državami Osi

Izjave japonskega zunanjega ministra

Tokio, 8. febr. s. Japonski zunanji minister Tani je odgovoril v poslanski zbornici na interpelacije glede odnosov med državami trojnega pakta in zadržal, da obstoja popolno soglasje med Japonsko, Nemčijo in Italijo. S tem so bila ovržena vsa protikanja sovražne propagande glede odnosov med narodi trojnega pakta. Izjave japonskega zunanjega ministra lahko takole povzamemo:

Sovražniki od časa do časa objavljajo vesti o nekakšnih nesporazumih, ki naj bi obstojali med narodi trojnega pakta glede vodstva vojne in glede gospodarskih vprašanj. Sovražniki Japonske so n. pr. trdili, da ima Japonska namen, izkoristiti samo zase ozemlje Francoske Indokine in Vzhodne Indije. Take trditve naših sovražnikov so popolnoma neosnovane. Predvsem se narodi trojnega pakta, je ugotovil Tani, stalno posvetujejo glede strateškega vodstva vojne. Glede gospodarskih odnosov so sklenile gospodarski sporazum 20. januarja, s katerim je zagotovljeno najtesnejše sodelovanje tudi na tem področju. Naš namen je dati vse sile, s katerimi razpolagamo, na razpolago trojnemu paktu za doseg skupne zmage.

Govoreč potem o fašistični Italiji je Tani izjavil, da so sovražni agitatorji položili vse upanje v onesposobljeno Italijo za borbo in njeno odvrnitev od ostalih narodov trojnega pakta, manever pa ni uspel. Voditelji Italije, ki ji je Mussolini vodja, dobro vedo, da bi Italija bila za vedno izgubljena, če bi se odrgala od Nemčije in Japonske. Zaradi tega sem prepričan, je zaključil Tani, da se Italija ne bo oddaljila od narodov trojnega pakta.

Italijansko-japonska manifestacija prijateljstva

Rim, 8. febr. s. V kinu «Italia», je bila včeraj velika italijansko-japonska manifestacija, ki jo je priredil inozemski odsek federacije v Rimu s sodelovanjem fašističnega združenja državnih železničarjev. Konzul Raparelli je na kratko pozdravil zastopnike prijateljskih narodov in močno ja-

Uničujejo Churchillove sodbe o boljševizmu in njegovi politiki

Berlin, 7. febr. s. Kdor ne pomaga z vsemi svojimi duhovnimi in gnetnimi silami Nemčiji in njenim zaveznikom ki dosegi zmage na vzhodni fronti, izdaja lastni narod in lastno državo in torej Evropo v prid Moskvi. Tej dolžnosti se ni moglo odtegniti z nobenim kompromisom. Vsakdo ve, kakšna bi bila usoda Evrope v primeru zmage zaveznikov in kakšen bi bil mir, diktiran od boljševizma. Sami Anglosasi so že pokazali svoje skrbje glede tega. Celo Churchill, ki je večkrat izrazil zelo značilno glede učinkov boljševiške epidemije kakor se je sam izrazil. Po besedah samega Churchilla ima Evropa pričakovati od boljševizma naslednje:

Boljševizem ni politika, temveč bolezen, ni vera, temveč epidemija (30. 5. 1919). Od vseh tiranstev v zgodovini je boljševizmo najhujši, najbolj uničevalno in najbolj ponižujoče. (11. 4. 1919). Boljševiško suženjstvo je hujše kot smrt. (20. 1. 1940). Namen boljševiške države je uničiti sedanjo civilizacijo. (1939).

V Rusiji delajo peklenške stvari. Na stotine ljudi se trpinči do smrti s hlad-

nokrvnostjo in krutostjo, kakršne doslej nismo poznali. (2. 2. 1931).

Boljševizem je nenavaden monstrum, ki živi v modernem svetovnem redu. Izkoristi najbolj nizke nagone in najbolj prostaške strasti človeka in vidi najvišji smoter v zadoščanju tem strastem (17. 12. 1930).

Neresnična angleška vest

Madrid, 7. febr. s. Iz pooblaščenega vira se odlično demantirajo vesti Reuterja o potovanju generala Franca na Portugalsko.

Sestanek prvakov nemške nar. socialistične stranke

Berlin, 7. febr. s. V okviru propagandnega delovanja za osredotočenje vseh sil v svrhu doseganja končne zmage je bilo 5. in 6. t. m. zborovanje državnih voditeljev in okrožnih voditeljev ter prvakov narodno-socialistične stranke pod predsedstvom šefa kancelarstva stranke Bormana. Na sestanku se med drugimi govorili ministri dr. Göttele, Funk in šef delovne fronte Ley.

Na Atlantiku razbit angleški konvoj

Vnovič potopljenih 14 ladij s 109.000 tonami

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojne je objavilo naslednje izredno vojno poročilo:

Nemške podmornice so pred več dnevi na severnem Atlantskem morju ujele angleški konvoj, ki je bil na poti proti vzhodu in zelo težko natovorjen ter prav zaradi tega še posebno močno zavarovan.

Krdela podmornice so se po večdnevni zudi borbi približala konvoju ter potopila 14 ladij, med njimi 5 petrolejskih, s skupno 109.000 br. reg. tonami. Nadaljnji parnik je bil torpediran.

Hud sovjetski poraz pri Novorosijsku

Razen izkrcanih sovražnikovih čet je bilo uničenih 31 tankov - Tudi ob Doncu je sovjetska vojska utrpela hude izgube

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

Na kavkaški fronti borbe krajevnega pomena.

Pri uničenju dne 5. februarja jugozapadno od Novorosijska izkrcanega sovražnika je bilo vsega uničenih 31 oklopnih vozil. Krvave izgube sovražnika so visoke.

Na področju izliva reke Dona, kakor tudi v velikem loku Donca je potekel dan v splošnem mirno. Sovjetski polk, ki je v jutranjem svitu prekorajil Donec, je bil v protinapadu uničen.

Sovjetske čete so tudi včeraj ob srednjem Doncu in zapadno od Oskolskega odseka z uporabo močnih oklopnih sil nadaljevali svoje besne napade. Bili so zavrnjeni v hudih borbah.

Kljub težavnemu vremenskemu položaju so močni oddelki letalstva učinkovito napadali kolone na pohodu in zaklonišča sovražnika. Bojni letalci so uspešno posegali v borbe na kopnem.

Južno od Ladoškega jezera so bili novi sovražnikovi napadi krvavo zavrnjeni, deloma pa razbiti še na izhodnih postojankah. Pri nekem protinapadu so pred fronto enega polka našli 400 mrtvih boljševcev.

V severni Afriki obejestransko topniško in izvidniško delovanje. Protiletalsko topništvo je z morja pri obstreljevanju kon-

Žrtev 6. nemške armije je omogočila nemške protiukrepe

Berlin, 7. febr. Zastor nad stalingrajsko začlugo je končoveljavno padel. Padel je zastor nad junaško budo, ki so jo cela dva meseca vodili obleganci. Padel je zastor nad najlepšo in najbolje izvežbano armijo nemške vojske, ki se je tako herojsko upirala številni premči sovražnika med ruševinami mesta ob bregu daljne reke Volge. Usoda te armije se je izpolnila.

Huda in trda je ta usoda, kajti nemška 6. armija je gotovo zaslužila, da bi izšla zmagovito iz te velike bitke, ki se ni začela pred dvema mesecema, marveč pred petimi, ki jo z enim samim skokom bliskovito premagala na stotine kilometrov, prodra od Donca do Volge in dosegla predmestja Stalingrada. Sovražna propaganda je mesto ob Volgi začela imenovati »rdči Verdun« in boljševiški odpor, ki je nedvomno vreden občudovanja, je bil predmet proslavljanja in deloma pretiravanja. Ako je sovražnik objektivno, mora priznati vrline in žilavost nemških vojakov, ki se jim je posrečilo zlomiti ruski odpor v Stalingradu.

Takrat je bil položaj Rusov silno težavem, v rešnici pa se ne da niti od daleč primerjati položaju, v katerem so bile nekoč mesecev kasneje čete 6. armije. Ko so Nemci začeli napad na mesto, je bilo še nedotaknjeno in so njegovi branitelji imeli na razpolago vse njegove ogromne živilske zaloge ter zdravstvena sredstva. Vsako poslopje je bilo razen tega izpremenjeno v utrdbo, vsaka cesta je bila zažezana z zaporami, jarki, bodljikavo žico in s strateškimi točkami, posejanimi z minami. Na vzhodnem bregu so Rusi imeli razen tega zbranih na tisoče topov, ki so neprestano bili po nemških postojankah in sčitili pošiljanje ojačenj preko reke. Na severu od Stalingrada je sovražnik razpolagal z ogromno množico čet, s katerimi je s polnim uspehom skušal olajšati nemški pritisk na mesto. Razen tega so Rusi imeli ogromno število oklopnih voz, ki so deloma tvorili premikajočo se silo, deloma pa so bili brez motrjev zakopani na tleh in na cestah ter so predstavljali tako močne utrdbe.

Nemška 6. armija si je morala odpreti pot skozi vse te nevarnosti in osvajati v Stalingradu hišo za hišo, meter za metrom proti sovražniku, ki je neprestano streljal iz mračne tope ter rušil z minami izpraznjena poslopja. Komaj pa so jih Nemci zasegeli, so se razpočile na kasnejši čas temprane mine in napravile nepopolno škodo. Bila je borba, ki je v tej fazi zahtevala od vojaka največje napore, največje žrtve in mnogo krvi. Trajala je od konca avgusta do oktobra in se je končala s popolno osvojitvijo mesta, izvemši mestnega dela na bregu Volge. Z nemško osvojitvijo Stalingrada so bile presekane vse prometne zveze z osrednjo Rusijo in s Kavkazom. Bil je to velikanski nemški uspeh.

Utrujen od dolge in hude borbe so se vojaki 6. armije nadejali nekaj počitka. Pričakovali so izmene in dopustov, toda za vse to ni bilo časa. Komaj so zamenjali letne uniforme z zimskimi, se je začela sovjetska ofenziva z vsem besom na jugu in na severu Stalingrada, v obehkih, kjer so se bojevale druge čete. Nemška 6. armija, ki je imela izključno nalogo, držati zasedeno mesto, je morala tako prvi čas ostati pasivna gledalka spričo dogodkov. Ko je prišel tudi znan trenutek, da je nastopila, ji je bila usoda že pisana, kajti Rusom se je bilo ob koncu tretjega tedna v novembru že posrečilo prodreti naprej na obeh straneh Stalingrada in obkoliti mesto.

vojev s prevozi za tuniška pristanišča sestrelilo 7 sovražnih letal.

Sovražni letalci so preteklo noč odvrgli nekaj bomb na zapadno Nemčijo, ki so povzročile škodo na poslopih. Pri dnevnih napadih na neko mesto ob francoski atlantski obali so bili po doseganih poročilih sestreljena 3 sovražna letala.

Neko pristaniško lesto v južni Angliji so podnevi napadla nemška brza vojna letala.

Ogromne sovjetske izgube

Berlin, 8. febr. s. Zapadno od Oskola so po izjavah tukajšnjih vojaških krogov boljševiki v zadnjih 24 urah plačali z več kot 3.000 padlimi osvojitve neznatnega brezpomembnega odseka zemlje pred črtami neke nemške pehotne divizije. Skupina oddelkov SS je po zmagoviti ofenzivni akciji naštel 900 trupel rdečih vojakov in 22 uničenih topov samo v svojem operativnem odseku. To kaže, podčrtavajo v Berlinu, kako srdite in ostre so borbe, ki se razvijajo na tem področju fronte.

Odlikovanje zaslužnega nemškega letalca

Berlin, 8. febr. s. Hitler je odlikoval s hrastovim listom k viteškemu križu reda Železnega križa kapitana Reinholda Knackea, poveljnika eskadre nočnih lovcev, ki je sestrelil skupno 44 sovražnih letal.

S tem se je začela druga bitka, toda ob bistveno drugačnih pogojih kakor prva. Nemci in z njimi dve rumunski diviziji: ter polk Hrvatov so bili obdani od vseh strani ter oblegani brez vsakega upa v pomoč od zunaj in z gotovostjo, da branijo izgubljen položaj. Oskrba, ki je v začetku prihajala še razmeroma obilno po letalski poti, se je postopno zmanjševala, naposled pa je popolnoma prenehala. Bilo je treba uvesti železno štednjo v porabi streliva, žveža in zdravil. Na drugi strani pa so ruske čete naraščale iz dneva v dan in so proti sredi januarja dosegle ogromno množino šestih armij. Ako upoštevamo izgube, ki so jih med tem pretrpeli branitelji, je bilo razmerje med njimi in med napadalci 1 : 9, morda celo neugodnejše za Nemce.

Ne glede na svojo številčno šibkost so

Švedska sodba o podmorniški nevarnosti

Stvarna presoja dejstev mora prevladovati nad čustvi

Stockholm, 7. febr. s. »Socialdemokraten« objavlja pomemben uvodnik z naslovom »Stvarnost in čustvo«. Večina Švedov, piše list, je polna občudovanja za rusko vojaško podjetja in je to občudovanje opravičljivo, ker se ne more zanikati, da je politično in vojaško vodstvo Rusije v tej vojni izvršilo izredne stvari. To priznava tudi nemški tisk. Ko je izbruhnila rusko-nemška vojna, so mnogi Švedi radi pocenjevali rusko učinkovitost. Danes je jasno, da to ni bilo utemeljeno. Tudi pristojne vojaške osebe so zapadle v to zmotno. Oni, ki mislijo, da bi bila nemška zmaga nesreča zlasti za majhne evropske države, radi vidijo v sposobnosti Rusije za odpor rešitev. To je razumljivo, toda pozabljajo, da bi zmaga Rusije pomenila zmago totalitarne države. Če bi Rusija zmagala v Evropi, ne bi bila s tem demokracija rešena. Tega ne smemo pozabiti, da je Rusija velika sila z močnimi imperialističnimi nageljnji. Anglija in Amerika se tega zavedata. Ti dve demokratični državi želita poraziti Nemčijo, vendar pa ne smatrat za božjo milost popolne ruske zmage. Nacionalistična diktatorska sila za nas ne more biti boljša kakor druga. Naša nevarnost zahteva neodvisnost na vseh straneh in prav zaradi tega je obžalovati tisto umsko popuščanje v delavskem gibanju, ki spravlja mnoge v zanos sprčo vsega tega, kar pride z ruske strani. Za nas je sedaj važno, da ohranimo svojo integralnost.

Med vojno je nastal oportunistični način mišljenja, ko je čustvo prevladovalo nad stvarnostjo. Ne misli se načelno, temveč se trdi, da lastne misli obvladujejo oscilacije bojnih front. Naš socialni sestav lahko še nadalje obstoja, če se drži svojih lastnih načel in ta so nad prilagoditvami dogodki na bojiščih. Treba je povedati jasno in prepričljivo javnost, kakšno nevarnost predstavljajo nemške podmornice, kar ne omenjajo vsi zadostno. Revija objavlja izjave petih osebnosti glede tega. Ameriški admiral King je dejal, da je nevarnost nemških podmornic zelo huda za zavezniško plovbo. Direktor obveščevalnega urada Davis je izjavil pred nekaj časa, da so nemške podmornice ustvarile težaven položaj in da bo tak ostal še dolgo časa. Angleški admiral Nobel, šef misije, ki jo je angleška admiralteta poslala v Washington, se je takole izrazil: Nemških podmornic ne bo mogoče več premagati.

se Nemci in Rumuni držali do 12. januarja na zunanjih postojankah. Ko so se morali z njih umakniti, so morali zapustiti vso težko topništvo in jim je bilo posledje nemogoče odgovorjati na silni ogenj sovražnika. K temu silnemu udarcu je prišlo še pomanjkanje hrane, obvezil, obleke, skratka vsega, kar je bilo potrebno za nadaljevanje odpora. Široke vrzeli v vrstah braniteljev so bile vzrok, da so preostali morali ostajati na svojih postojankah v mrazu in snegu, v razvalinah in v strahovitih težavah po 20 do 24 ur brez izmenjave. Vse to je od braniteljev zahtevalo najskrajnejšega telesnega napora, njihov duh pa ni šepal. Držala jih je po koncu obupna volja, da čim dražje prodajo svoje življenje, krepila jih je zavest dolžnosti, s katero so do 2. februarja vedno odklanjali pozive na predačo. Odgovarjali so na vsak napad s protinapadom ter se upirali do zadnje patrone in še dalje. Ti možje so bili v resnici železnega srca in Nemčija jim je dolžna večno hvaležnost.

Sedaj, ko je Stalingrad padel, bi bilo nespretno in absurdno zmanjševati važno uspeha, ki so ga dosegli ruske vojske. Ta uspeh, naj je še tako drag plačan, je otipljiv in brez dvoma utrjuje sovražnikov položaj, ki se mu je posrečilo uničiti velik del rezultatov nemške poletne ofenzive. Tudi izguba ljudi in vojnih potrebščin, ki so jo pretrpeli Nemci, je zelo težka in nihče ne misli zanikati tega, toda, kaj bi se bilo zgodilo, ako bi se bila nemška 6. armija dala prežagati v enem ali dveh mesecih? Posebno poročilo to brez ovinikov priznava: Od čepora stalingrajskih braniteljev je bila odvsnia usoda vse vzhodne fronte. Če bi se bilo šestdeset do sedemdeset boljševiških divizij ki so bile zaposlene z obleganjem, lahko v decembru ali januarju porabilo na donskem ali vroneskim področju, bi se bil položaj za Nemce izpremenil z vrtoglavo naglico in zaključena bi bila usoda ne samo vojne v Rusiji, marveč vse vojne sploh. To danes ni več mogoče. Šesta armada se tedaj ni žrtvovala zaman. (Corriere della Sera.)

Počastitev stalingrajskih junakov v Rumuniji

Bukarešta, 7. febr. s. V dnevnem povelju je maršal Antonescu pozval rumunski narod, naj posveti udane hvaležne misli junaškom Stalingrada, ki so bili danes počaščenji v vseh cerkvah Rumunije s svečanimi službami božjimi.

V Rusiji osvobojeni španski mladeniči

Madrid, 7. febr. s. Iz Nemčije je semkaj prispelo 21 španskih mladeničev, ki jih je nemška vojska osvobodila v Rusiji. Spremljal jih je delegat nemške mladinske fronte. Vrnence so sprejeli v sedežu Falange, nato pa izročili družstvu za zaščito mladeničev, ki jih bo vrnilo družinam.

Španski delavci v Nemčiji

Barcelona, 7. febr. s. Poročajo o bližnjem odhodu novega kontingenta barcelonskih delavcev, ki bodo zaposleni v vojnih delavnicah v Nemčiji.

Zavezniški narodi so pred nevarnostjo, da izgube nadzorstvo na morjih.

Prvi lord angleške admiraltete Alexander je zatrdil, da je zelo težko boriti se z uspehom proti nemškim podmornicam, ker operirajo v skupinah, dočim so prej posamezno, operirale. Cranborne je zatrdil, da so nemške podmornice dosegle znatne uspehe med izkrcavalnimi operacijami zaveznikov v Francoski severni Afriki. Nemčija je ojačila podmorniško vojno. Poveljnik ameriške mornarice na južnem Atlantiku, pa je izjavil v Rio de Janeiro, da je boj proti sovražnim podmornicam zelo nujno vprašanje, ker mora mnogo ameriških mornariških edinic ostati v južni oprtišči Atlantika in nadzorovati kretanje sovražnih podmornic.

Madžarska politika v borbi proti boljševizmu

Budimpešta, 7. febr. s. V današnjem uvodniku se poluradni »Pester Lloyd« bavi z madžarsko politiko v preteklih letih. Pisec ugotavlja, da je Madžarska po kasu, ki je sledil terorističnemu režimu Bela Khuna po prvi svetovni vojni, izvajala politiko za zaščito temeljnih vrednot, na katerih sloni madžarsko narodno življenje. Država se je spontano pridružila protikomunistnemu paktu, smatrajoč skupno zaščito načela evropskega reda s strani sil, ki so ga proglasile, za popolnoma soglašujočo z zaščito interesov Madžarske. List poudarja nadalje hoteno za slepljenost angleških politikov, ki so vztrajali na stališču, popolnoma nerazumljivem za evropske narode, da sovsjetska zmaga ne bi ogražala nobenega izmed evropskih interesov. To stališče, pristavljajo »Pester Lloyd«, kaže popolno nepoznavanje življenjskih pogojev Evrope. Madžarska ima torej pravico zavzeti stališče do takih absurdnosti, ker ima že sama izkušnje z boljševiškim režimom. Zato smatra svojo sedanjo borbo za uslugo Evropi in gleda s ponosom na svoje borece se sinove in na žrtve borec za rešitev stoletne dediščine, kajti Madžarska je država reda in hoče tako ostati za vsako ceno.

Smrtna nesreča 14 ameriških letalcev

Buenos Aires, 8. febr. s. Doznava se, da je v letalski nesreči pri New Barryju izgubilo življenje 14 pilotov ameriške vojske.

Novi člani vlade v Rimu

Novi ministri in podtajniki so večeraj prevzeli svoje posle

Rim, 7. febr. s. Ob 12. uri sta v palači Viminale prevzela posle podtajnik v predsedništvu ministrstva sveta in podtajnik notranjega ministrstva. Ostali ministri bodo prevzeli posle v ponedeljek ob 12. uri. V torek bodo novi ministri prisegli Vel. Kralju in Cesarju.

Z Ducevevim dekretom je bilo nacionalni svetnik Guido Buffarini, ki je vodil podtajništvo notranjega ministrstva nad deset let, poklican v Veliki svet fašizma. S kraljevim dekretom je bil nac. svetnik odvetnik Francesco Giunta imenovan za guvernerja Dalmacije.

Odvetnik De Marsico Alfredo, pravosodni minister, se je rodil v Sala Consolina 29. maja 1888. V 27. letu je postal pravni docent za kazenski postopek na univerzi v Rimu, potem pa je prišel na univerzo v Neaplju ter si je pridobil leta 1923. stoloč za te vede na univerzi v Camerino. O oktobru 1932 je bil imenovan za pravnega ordinara za kazenski postopek na univerzi v Bariju, od koder je odšel na univerzo v Bolognjo, nato pa na univerzo v Neaplju. Od leta 1932 je bil profesor kazenskega postopka na univerzi v Rimu. — De Marsico Alfredo je avtor mnogih juridičnih monografij. Udeležil se je raznih izredno pomembnih procesov. V svoji karieri je zavzel stališče, ki so jih pred njim imeli slavnj mojstri. Bil je član narodnega direktorija PNF leta 1924. ter je bil izvoljen za poslanca v okrožju Avellina ter: zopet izvoljen za zakonodajno dobo XVIII-XIX. V zbornici je govoril o najvažnejših političnih vprašanjih Revolucije ter o reformah prava in zakonov. Bil je v parlamentarni komisiji za nove zakonike ter poročevalec v tej komisiji za načrt zakona o ustavi in narodnega sveta korporacij v zvezi z ustanovitvijo nove Zbornice fašistov in korporacij, kateri je postal svetovalec kot zastopnik odvetnikov.

Baron Giacomo Acerbo, minister za finance, se je rodil v Loreto Aprutinu (Pescara) leta 1888. Bil je predsednik generalne proračunske komisije v zbornici fašistov. Je bivši bojevnik z mnogimi odlikovanji ter je vodil abruški fašizem pred pohodom na Rim. Ko je prišel v zbornico leta 1921. je postal tajnik fašistične parlamentarne skupine. Po pohodu na Rim, katerega se je udeležil s Črniimi srajci svoje legije, je opravljal visoke in kočljive funkcije. Bil je podtajnik v predsedništvu ministrskega sveta, podpredsednik zbornice, minister za poljedelstvo in zvezne in predsednik mednarodnega poljedelskega združenja V Milici je bil od njene ustanovitve luogo tenente generale ter poveljnik 9. področja. Leta 1935. ga je Duce imenoval za člana Velikega fašističnega sveta. — Giacomo Acerbo je bil tudi med pionirji sindikalnega in korporativnega gibanja. Prav tako znano je njegovo udeleževanje na znanstvenem in kulturnem področju. Od leta 1927 je profesor za gospodarsko politiko na gospodarski in trgovinski fakulteti Kr. univerze v Rimu. Razen tega je predsednik poljedelskega odbora narodnega sveta za raziskovanja ter predsednik poljedelsko-gozdovnega odbora italijanske družbe za napredek znanosti, kakor tudi član številnih italijanskih in inozemskih znanstvenih akademij. Stevilne so njegove publikacije s področja finančnega gospodarstva ter gospodarske in poljedelske politike.

Profesor Carlo Alberto Biggini, minister za narodno vzgojo, se je rodil 9. decembra 1902 v Sarzani in je bil imenovan 16. decembra 1936. za profesorja ustavnega prava na univerzi v Sassariju. 1. decembra 1938 je bil premeščen na isto stoloč univerze v Pisi, kjer je še zdaj član proforskega zbora. Od akademskega leta 1941/42 je bil rektor univerze v Pisi. Je uvažen avtor znanstvenih in političnih spisov, med njimi monografije o politični misli Pellegrina Rossia in razprav o zbornici fašistov in korporacij in o slovesnih načelih fašističnega ustavnega reda. Zelo znano je njegovo nedavno objavljeno delo o zgodovini sprave. V stranki je vpisan od leta 1920. Bil je vojni prostovoljec in se je udeležil etiopske vojne za osvojitve imperija.

Benini Zenone, minister za javna dela se je rodil 19. oktobra 1902 v Campiglia Marittima. V Fašij v Firencah je vpisan od 1. decembra 1920, nakar se je vpisal v Fašij v Livornu. Udeležil se je mnogih akcij, potem je bil član direktorija fašistične pokrajinske zveze v Firencah, predsednik E. O. A. in upravni zvezni tajnik. Pri volitvah marca leta 1934. je bil izvoljen za poslanca. 1. novembra istega leta pa imenovan za podpredsednika korporacije kovinarjev in mehanikov. V tem svojstvu je bil v marcu 1939 pozvan v prvo Zbornico fašistov in korporacij. Ko je izbruhnila vojna v Afriki, se je udeležil kot topniški oficir operacij in je napredoval zaradi izrednih zaslug. Ko je bilo v aprilu 1939 ustanovljeno podtajništvo v zunanjem ministrstvu, je bil Benini imenovan na to mesto. Z dekretom 31. oktobra 1941 je bil imenovan za svetovalec v zbornici kovinarjev in je tako zopet prišel v Zbornico fašistov in korporacij.

Senator Vittorio Cini, grof Monsieles, minister za promet je bil rojen 20. februarja 1885. v Ferrari. Višje in trgovinske studije je dovršil v Švic. Svetovne vojne se je udeležil kot prostovoljec v činu konjeniškega oficirja. Nad 30 let se je udeleževal na industrijskem, finančnem in poljedelskem področju. Njemu gre v glavnem za sluga za preporod in razvoj beneškega morinarstva. Spisal je prvo studijo o melioraciji pokrajine Ferrara in dal je pobudo za razvoj industrijskega pristanišča v Benetkah in za rešitev vprašanja notranje plovbe v Valle Padana. — Viattorio Cini se je umno in marljivo udeleževal tudi na področju melioracij, katerih pionir se lahko imenuje, ker je z lastnimi silami dal pobudo za velikopotezno obdelovanje zemlje. Je med najbolj vidnimi zastopniki narodnega gospodarstva in član fašistične konfederacije industrije. Poverjen so mu bili številni in važni vladni posli. Senator Kraljevine je od 23. januarja 1934. 8. oktobra 1936 mu je Duce poveril generalno komisarstvo za svetovno mednarodno razstavo v Rimu.

Odvetnik Carlo Tingo, minister za korporacije, se je rodil v Adrii (Rovigo) leta 1892. Še mlad je pripadal Iridentističnemu odredu »Battaglione San Giusto« iz Padove ter se je boril v svetovni vojni in bil odlikovan s srebrno kolajno za vojaško

hrabrost. Po demobilizaciji je postal odvetnik v Rovigu. Kot fašist pred pohodom na Rim se je udeležil zlasti akcij v Venetu in v Polesinu ter se je nato udeležil pohoda na Rim. Po imenovanju za tajnika Fašija in po izvolitvi za pokr. poslanca v decembru 1926 mu je bila poverjena prefektura v Sondriu. Nato je bil prefekt v Piacenzi, Goriziji, Triestu, Foggini in Turinu. Od oktobra 1941 je bil prefekt v Milanu. Pri opravljanju funkcij prefekta se skvadrist Carlo Tingo ni omejeval na politično in upravno področje poverjenih mu pokrajin, temveč se je živo zanimal tudi za tehnične in gospodarske vprašanja, katere je proučeval z vseh gladišč. Upravljal je pokrajine Trieste, Bologna, Turin in Milano, se je poglubil v poljedelska, mornariška, trgovinska, industrijska in prehranjevalna vprašanja. Med nekimi napadom na Turin si je pridobil bronasto kolajno za civilno hrabrost.

Polverelli Gaetano, minister za ljudsko kulturo, se je rodil leta 1894. Z Mussolinijem je sodeloval od prvih števil pri »Popolo d'Italia«. Zasedoval je stalno vprašanja politike ter vojaška, mornariška in letalska vprašanja velikih sil. Kot navdušen letalec ima za seboj 30.000 km poletov. Udeležil se je treh velikih poletov pod vodstvom letalskega maršala Balba. Bil je med ustanovitelji fašija v Rimu na zborovanju, ki je bilo leta 1919. ter se je udeležil prvih sestankov narodnega sveta borbenih fašistov. Kot triumvir Fašija v Rimu je bil med organizatorji prvega velikega fašističnega zborovanja dne 21. aprila 1921. Leta 1922. se je udeležil pohoda na Rim. Leta 1923. je bil tiskovni ataše na mednarodni konferenci v Lausanni in politični tajnik Fašija v Rimu. Od leta 1924. je bil poslanec v parlamentu in narodni svetnik v Zbornici fašistov in korporacij za leto XX. ter član sveta korporacije profesionalcev in umetnikov kot zastopnik novinarjev. Od leta 1931. do 1933. je bil šef tiskovnega urada pri predsedstvu vialie. — Gaetano Polverelli je predsednik skrbstvenega zavoda novinarjev in od januarja 1941 državni podtajnik v ministrstvu za ljudsko kulturo. Kot vojni prostovoljec je bil odlikovan z bronasto kolajno za vojaško hrabrost.

Bonomi Oreste, minister za devize in valute se je rodil v Milanu 15. julija 1902. Vpisan v PNF od 24. marca 1919 je bil med ustanovitvi prve akcijske eskadre milanskega fašija »La Volante«. Udeležil se je pohoda na Rim. Je skvadrist z liktorsko pentlo, vojni prostovoljec v Italijanski vzhodni Afriki in v sedanjih vojni ter odlikovan s srebrno in bronasto kolajno ter z napredovanjem za zasluge v vojni. Leta 1922 je ustanovil prvi fašistični sindikat trgovcev s kožuhovino in usnjem. Postal je predsednik fašistične narodne zveze trgovcev s kožuhovino. Leta 1928 je bil predsednik zveze trgovcev v Milanu in član izvršilnega odbora konfederacije trgovcev. Leta 1929 je bil imenovan za predsednika zavoda O. A. v Milanu, katerega je vodil uspešno do leta 1934. Kot predsednik konzorcija občin v pokrajini Milano za klimatično nego otrok je bil za svoje delo odlikovan z zaslužno zlato kolajno občine Milano in karitativne kongregacije. Leta 1934 je bil imenovan za generalnega direktorja za turizem in za predsednika E. N. I. B. I. Bil je pomožni komisar in podpredsednik ustanove za svetovno razstavo v Rimu — Oreste Bonomi je bil poslanec v XIX. zakonodajni dobi in nacionalni svetnik. Kot predsednik združenja kožuhovinarjev je bil delegat ministra za devize in valute v zavodu za zunanjo trgovino ter je dosegel velike uspehe v oskrbovanju države s to važno surovino.

General Favagrossa Carlo, minister za vojno proizvodnjo, je bil rojen v Cremoni 22. novembra 1888. Obiskoval je tečaj vojaške akademije v Turinu, katero je zapustil kot ženijaki podporočnik leta 1906. Udeležil se je prostovoljno libijske vojne v vojni 1915—1918 je napredoval po vojnih zaslugah in si pridobil srebrno kolajno za vojaško hrabrost. Po koncu vojne se je udeležil do leta 1925 številnih vojaških misij v inozemstvu za izvajanje mirnih pogodb. Opravljal je mnogotere vojaške in diplomatske naloge v Avstriji, Cirenai, Franciji in Češkoslovaški. Po vrnitvi v domovino je poveljeval ženijskemu zboru armade v Rimu in nato prvi ustanovljeni oklopnih brigadi. V španski vojni je bil šef glavnega zbora prostovoljnih čet (1937) nato pa intendant C. T. V. Zaradi izrednih zaslug je napredoval in poveljeval v Bologni diviziji »Pistoia«. Dne 1. septembra 1939 je bil po Ducejevem zaupanju poklican, da prevzame zelo važne posle predsednika odbora za civilno mobilizacijo, ki se je ustanovil pri vrhovni komisiji za obrambo, in posle predsednika generalnega komisarata za vojno proizvodnjo. Od 20. maja 1940 je bil državni podtajnik za vojno proizvodnjo.

Dr. Giuseppe Bastianini se vrača v zunanje ministrstvo in prevzema mesto, ki ga je imel že tri leta in pol od leta 1936. do leta 1940. Rojen je bil v Perugia 8. marca 1899. Kot prostovoljec se je udeležil vojne 1915/18 in je bil med prvimi v Udeležbi, ki je podžgal k narodni vstaji. V juniju 1920 je bil ranjen za fašistično stvar. Bil je prvi tajnik fašistične zveze v Umbriji (april 1921). Na kongresu v Rimu v oktobru istega leta je bil izvoljen za generalnega podtajnika Stranke in sodelavca Michela Bianchia. Več let je bil član Velikega sveta, nato pa tajnik Fašistov in inozemstvu. V XXVII. zakonodajni dobi je bil izvoljen za poslanca in je nekaj časa vodil državno podtajništvo za narodno gospodarstvo, nakar je prešel k diplomaciji v juniju 1927 kot opolnomočen minister in izredni odposlanec najprvo v Tangerju, nato pa v Lizboni in Atenah. Veleposlanik je postal leta 1932. in je vodil veleposlanstvo v Varšavi do junija 1936, ko ga je Duce poklical v podtajništvo zunanjega ministrstva. 18. oktobra 1939 je bil imenovan za Kr. veleposlanika v Londonu, kjer je ostal do prekinitve odnosov med Italijo in Anglijo. Prostovoljno se je udeležil italijansko-grške vojne in si pridobil kolajno za vojaško hrabrost. V maju 1941 je bil imenovan za guvernerja Dalmacije.

Rossi Amilcare, imetnik zlate kolajne podtajnik v predsedstvu ministrskega sveta, se je rodil v Lanubiu 1. januarja 1895. Kot intervencionist se je udeležil vojne 1915/18 v činu pehotnega oficirja ter si je pridobil v oktobru 1916 najvišje odlikova-

nje za vojaško hrabrost z naslednjo motivacijo: »Kot prostovoljec je trkral pri belem dnevu nametil eksplozivne cevi pod sovražno žično oviro ter je kljub ognju nasprotnika z nekaj hrabriimi možmi ugotovil, kakšen učinek je imelo naše bombardiranje sovražne obrambe s tem, da si je napravil prehod skozi ovire s škarkami. Ko mu je bilo po vztrajnih prošnjah ugodeno, da se je udeležil napada na postojanko na čelu svojega odreda, se je vršel odločno v napad in z navdušenjem in vneto potegnil za seboj svoje vojake. Ko je bil prvi ranjen, je nadaljeval borbo, ko je bil zopet hudo ranjen, je zahteval, naj ga odvedejo iz črte ponoči, da ne bi motil vojakov v borbi. Ko se ni ozdravil po hudi rani, je prosil, naj ga zopet pošljejo na fronto. Bil je svetel vzgled hrabrosti, odrekavanja in najvišjega misla za izpolnjevanje dolžnosti do žrtvovanja. Veroba, oktober 1916.« — Po končani vojni je Amilcare Rossi nadaljeval studije ter promoviral za doktorja literature in prava. Fašističnega pokreta se je udeležil od prvih časov v združenju bojevnikov, v katerem je bil po revoluciji prvih srajc najprvo triumvir, nato pa edini predsednik. Amilcare Rossi je tudi predsednik zavoda »Sinigra traku« in svetnik skupine imetnikov zlatih kolaj.

Albini Umberto, podtajnik v notranjem ministrstvu je bil rojen 24. avgusta 1895 v Portomaggiore Ferrara. Boril se je v vojni 1915-18 ter je bil odlikovan s križcem za zasluge. Takoj po demobilizaciji v novembru 1919 se je pridružil fašističnemu pokretu v Firenci, kjer je dokončal svoje studije. Kot skvadrist se je udeležil akcij v Parmi, Bologni in Benetkah ter v pokrajini Ferrari. Udeležil se je pohoda na Rim. Po prevzemu oblasti je bil leta 1923. imenovan za podprefekta ter je vodil podprefekturo v Speziji. Ko je bil v okrožje Spezije postal pokrajina, je bil Umberto Albini prvi kvestor in potem občinski komisar v glavnem mestu. 24. maja 1925 je bil imenovan za prefekta Kraljevine ter nameščen v Teramu in nato Tarantu maja 1926. v juniju 1928 pa v Bariju. Dne 29. avgusta 1933 je postal prefekt v Genovi in je na tem izredno važnem mestu potrdil ne samo svoje sposobnosti za umno upravljanje in politično razgledanost ter energijo, katero je izpričal že na važnih mestih, temveč se je posebno izkazal tudi s vojnimi budimi in visokim čutem za odgovornost. V vojni proti demokratizaciji je bil odlikovan s kolajno za civilno hrabrost za delo, ki ga je opravil ob bombardiranju mest. Dne 2. junija je postal prefekt v Neaplju. Kjer se je odlično obnesel v izredno kočljivih okoliščinah.

Sprememba v vodstvu madžarske narodne banke

Budimpešta, 6. febr. s. Predsednik madžarske Narodne banke in tajni kraljevi svetnik Leopold Baranyaj je bil na lastno prošnjo razrešen svojih poslov. Regent se mu je zahvalil za vso ogromno delo, ki ga je izvršil kot predsednik madžarske Narodne banke in ga je ob enem imenoval za člana zgornje zbornice.

Sestanek direktorija zveze novinarskih organizacij

Monakovo, 6. febr. s. Tukaj se je večeraj sestavil direktorij zveze nacionalnih novinarskih društev. Navzdi so bili predstavniki vseh držav, ki so vključene v zvezi. Ob otvoritvi se je vodja italijanske delegacije, narodni svetnik Cuglielmetti, izrekel v imenu novinarjev vseh vojujočih se držav pozdrav in zahvalo stalingskim junakom. Nato so razpravljali o raznih vprašanjih, ki so v zvezi z organizacijo kongresa zveze v letošnjem letu. Italijanski zastopniki so pri tej priliki sporočili, da je bilo v Italiji ustanovljeno posebno središče za novinarske studije. Predsednik Weiss je tovaršem iz Italije čestital za to p.budo in jim obljubil vso podporo zveze. Ob zaključku seje se je moglo ugotoviti, da je vse evropsko novinarstvo enih misli glede vseh vprašanj, ki so bila na dnevnem redu.

Nova letalska nesreča na švedskem

Stockholm, 6. febr. s. Na švedskem se je v enem tednu pripetila že četrta letalska nesreča. Danes je treščilo na tla v bližini Goeteborga vojaško letalo. V njem sta bila dva častnika, ki sta izgubila življenja.

47.000 ranjenecv prepeljanih z letali

Po bitki pri Stalingradu ne sme ostati v pozabili sodelovanje nemškega letalstva. Po poročilih nemških listov so transportna letala prepeljala med borbo okoli 47.000 ranjenih in bolnih bojevnikov 6. armade. Dokler je bilo še dovolj prostora za pristajanje, so letala prihajala po potrebi na letališča. Ko pa je prišlo letališče za letališčem v ruske roke, so bili piloti pristajali zasilno pristajati. Razen tega je sovjetska artiljerija lahko iz bližine obstreljevala letala. Ranjenice in bolnike so morali včasih nalagati tuli ponoči, vedno pa pod varstvom grenadirjev.

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« meze oglase!

Umrl je naš dragi oče, stari oče, tast, gospod

ANTON MIRTČ

PEKOVSKI MOJSTER

Pokojnika spremlimo na njegovi zadnji poti v sredo 10. t. m. ob pol 3. uri iz kapelice sv. Andreja na Zalah.

Ljubljana, Maribor, Zagreb, 8. februarja 1943.

Zalujoče rodbine:
MIRTČ, ANŽIČ, PODKRAJNIK, KOLARIČ, BRECELJNIK, POTOČNIK.

Ob podelitvi mestnih literarnih nagrad

V Kulturnem pregledu prinašamo splošno poročilo o podelitvi letošnjih literarnih nagrad mesta Ljubljane. Naj poročilo izpopolnimo še v toliko, da se je razdelitev izvršila slovesno v kabinetu župana generala Rupnika ob navzočnosti odlikovancev in članov literarnega razsodišča in mestnega tiskovnega referenta A. Gabra. Zbrane pisatelje je g. župan nagovoril takole:

Občutim posebno radost in zadoščenje, veseloštevana gospa in dragi gospodje, da Vas ob obletnici našega največjega pesnika Prešerna tukaj pozdravljam ob tako razveseljivem pcvodu.

Prav pristočno se zahvaljujem gospodom razsodišču, ki ste se ocenjevanju literarnih plodov minulega leta posvetili z resnobo in strokovnim znanjem, z vso vneto in pravičnostjo.

Vas, veseloštevana gospa in dragi gospodje, pa pozdravljam kot najboljše predstavnike naših duhovno ustvarjajočih rojakov, ki ste — ne glede na vse iz največje vojne vseh časov izvrinajoče težave ter nemoteno sledeči svoj notranji poklic — obdarovali naš narod z najdragocenejšimi plodovi svoje Muze.

Ko Vam k uspehom in k zaslužno pridobljenim nagradam čestitam iz vsega srca, Vas pa prosim spominjajoč se mogočnega varstva,

ki so ga naš jezik, naša kultura, naši običaji deležni od fašistične Italije —, da nadaljujete z delom za našo duhovno hrano in za lepoto našega jezika ter storite vse, kar je našemu ugledu ter našemu sodelovanju z Italijo in vzajemnosti evropskih narodov v korist in blago.

Slava Prešernu!

Nato je g. župan izročil vsakemu nagrajencu tiskano diplomo in hkrati tudi priznano mu nagrado.

Za g. županom je spregovoril še g. podžupan comm. dr. Salvatore Tanchida in v svojem govoru omenil, da budno in s simpatijami zasleduje naše kulturne prilike in njihov razvoj pod varstvom fašistične Italije. Čestital je nagrajenim književnikom in jih tudi s svoje strani pozval, da nadaljujejo svoje plemenito delo.

Zunanju in podžupanu se je zahvalil v slovesnem in italijanskem govoru pisatelj Jože Likovič, naglašajoč pomen Presernovega izročila in kontinuitete slovenske kulturne dejavnosti.

S tem je bila zaključena ta skronna, vendar nrisčna slovesnost v kabinetu ljubljanskega župana.

Gospodarstvo

Pomen pridobivanja celuloze iz dunavskega trstičja

Poročali smo že, da je italijanska družba Snia Viscosa prejela od rumunske vlade koncesijo za izkoriščanje trstičja, ki raste ob izlizu Donave v Crno morje, in sicer na področju, ki bo omogočilo letno proizvodnjo 30 do 40 tisoč ton celuloze. V ta namen bo italijanska družba investirala eno milijardo lejev. Podobno koncesijo je dobila tudi nemška družba I. G. Farbenindustrie, ki bo zgradila drugo tvornico celuloze v sodečevanju z rumunskimi družbama Letea in Zarnesti. Nemški interesi so skupaj z omenjenimi rumunskimi interesi tudi že ustanovili družbo »Delta« za glavno 26 milijonov lejev, ki bo zgradila potrebne naprave in tvornico celuloze.

O pomenu izkoriščanja donavskega trstičja za pridobivanje celuloze so bili sedaj objavljeni zanimivi podatki. Ze pred sedanjo vojno so Rumuni zgradili poskusno tvornico za pridobivanje celuloze iz trstičja, ki je bila zgrajena nedaleč od Braile, pa je bila v teku vjane uničena. Zaradi tehničnih pomanjklivosti pa podjetje ni bilo dovolj rentabilno. Medtem je uspele tehnični postopek za pridobivanje celuloze iz trstičja znatno izpopolniti. Na tem področju je zabeležila velike uspehe zlasti italijanska družba Snia Viscosa. Znani so ogromni nasadi trstičja, ki jih je uredla ta družba v pokrajini Udine (v Torviscosi) zapadno od Monfalcone), kjer že nekaj let z velikim uspehom deluje tvornica za pridobivanje celuloze iz trstičja.

Prve poizkuse za izkoriščanje ogromnih količin trstičja, ki raste na obšernem področju donavske delte, je napravil še pred prvo svetovno vojno prof. Antipa, ki je opozoril na velik pomen trstičja za pridobivanje celuloze. Sklepeče se na te studije je nadaljeval proeuevanje rumunski strokovnjak dr. Aleksander Daia, ki je že v letu 1938 predložil obširen referat za izkoriščanje trstičja. Ze prof. Antipa je ocenil površino, porastlo s trstičjem, samo v donavski delti na 400.000 hektarjev. Daia pa jo ceni na 315.000 hektarjev, od česar odpade 265.000 hektarjev na površino, ki je docela porastla s trstičjem. Na poplavljenem ozemlju donavske delte zraste trstičje do višine petih metrov, steblo pa doseže 2 cm premera. V ostali Evropi zraste trstičje le do višine dveh metrov in ima steblo je premer 0,8 cm. Donavsko trstičje vsebuje 51% celuloze, trstičje v ostali Evropi pa 40%.

Dani so torej vsi pogoji za posebno rentabilno izkoriščanje ogromne količine trstičja, ki zraste vsako leto na tem področju, in sicer ne samo za pridobivanje celuloze, temveč tudi za kurivo. Poizkusi so pokazali, da imajo brketi iz trstičja enako kurilno vrednost kakor najboljši les. Po dobljenih ugotovitvah zraste povprečno na kvadratni meter vsako leto 7 kg trstičja ki tehta potem ko se usuši, 4 kg iz vsakega kilograma osušenega trstičja pa se pridobi 0,4 kg celuloze. Če se upošteva, da mora biti vsako leto izločena ena tretjina področja, primernege za izkoriščanje, tedaj se lahko računa na področju donavske delte z letno proizvodnjo 1,54 milijona ton trstičja, z katerega se lahko pridobi skoraj 450.000 ton celuloze. To je desettkrat toliko, kolikor znaša sedanja rumunska proizvodnja lesne celuloze. Tako bo Rumunija s predelavo trstičja lahko krila vso potrebo celuloze v Jugovzhodni Evropi in bo lahko les, ki ga sedaj uporablja za izdelovanje celuloze, potrošila za druge namene, predvsem za gradbene svrhe.

Gospodarske vesti

Italijanska udeležba v madžarski petrolejski industriji. Nedavno smo poročali, da je bila ob koncu lanskega leta v Budimpešti z glavnicno 6 milijonov pengov ustanovljena Mažarsko-italijanska družba za mineralno olje, ki se bo bavila z izsledovanjem ležišč nafte in vrtanjem sonč v karpatemskem področju. 51% delnic je v rokah madžarske države, ostale delnice pa je prevzela italijanska finančna skupina. Tehnično vodstvo bo poverjeno italijanskemu strokovnjaku, komercialno pa madžar.

skemu. V odboru družbe je 6 predstavnikov Mažarske in 6 predstavnikov italijanskih delničarjev. V upravni odbor so bili iz italijanske strani poslani Edmondo del Bufalo, grof Ettore Caraffa d'Andria (generalni ravnatelj petrolejske družbe AGIP), dr. Manlio Masi (ravnatelj deviznega oddelka v ministrstvu za izmenjave in valute), dr. Alceste Antonucci (vodja oddelka za finančne odnose s inozemstvom in finančnem ministrstvu) in Carlo Zamatti. Sedaj poročajo o ustanovitvi še druge mažarsko-italijanske petrolejske družbe za izkoriščanje ležišč mineralnega olja v Medjimurju. Pri družbi »Medjimursko petrolejsko d. d.«, ki izkorišča ležišča nafte in bitumena v Selnici in Peklenici pri Murskem Središču je italijanski kapital udeležen že od prej. Leta 1940. so že preostale delnice, ki jih je imela družba »Holdinghand« v Churu v Švic prešle v last italijanske petrolejske družbe AGIP. Medjimurska petrolejska družba vrši kakor znano uspeva vrtanja na področju Neodvisne Države Hrvatske južno od Drave. Za izkoriščanje ležišč in za prevzem naprav te družbe v Medjimurju pa je bila v januarju z udeležbo Mažarsko-italijanske banke v Budimpešti in italijanske finančne skupine ustanovljena Rumunsko-italijanska družba d. d. z začetno glavnicno 150.000 pengov. Za predsednika nove družbe je bil izvoljen predsednik Mažarsko-italijanske banke v Budimpešti Guido Romanelli. V upravi sta poleg dveh predstavnikov Maždarov dva predstavnika italijanskih interesentov, in sicer Ugo Ximenest in Carlo Zamatti.

Druga tvornica za proizvodnjo umetnega gumija v Italiji. Iz Rima poročajo, da bo v kratkem dovršena druga tvornica za izdelovanje umetnega gumija, ki bo po svojih napravah in produkcijski kapaciteti znatno nadkrijala prvo tvornico, ki je že v obratu. Na podjetju je poleg Instituta za industrijsko obnovo udeležen konzern Pirelli.

Zaposlitev ženskih delovnih moči v Italiji. Pred dnevi smo poročali, da so v teku ukrepi za večjo zaposlitev ženskih delovnih moči v onih službah, kjer ženske lahko brez škode redno obratovanje nadomestijo moške, ki jih je treba zaposliti pri težjih delih, zlasti pri takih delih, k neposredno služijo vojno proizvodnji. Italija ima še znatno rezervno ženskih delovnih moči, ki se sedaj lahko stavijo v službo domovine. Pri skupnem številu 45 milijonov prebivalcev (brez Albanij in zunanjih posestev) je imela dolga Italija 18,5 milijonov delovnih moči, od tega 13 milijonov moških in 5,5 milijona žensk. Število zaposlenih ženskih delovnih moči se bo že v prihodnjih tednih znatno povečalo, ko bo v kinematografiji, gledališčih in podobnih zabaviščih nadomestili moške nakazovalce sedežev in postrežno osebje z ženskami, kar bo izvršeno do 1. marca. Enak ukrep je določen za gostinske obrate in bare, pripravila se pa tudi za prometna podjetja. Od 5,5 milijona ženskih delovnih moči je bilo daleč zaposlenih 2,5 milijona v kmetijstvu, 1,5 milijona pa v industriji, trgovini, obrti in prometu. V bodoče je računati da se bo zaposlitev ženskih delovnih moči predvsem povečala v industriji, gostinskih obratih in prometnih napravah.

Minister Funk o zapori obratov, ki v vojni niso neobhodno potrebni. K naredbi, po kateri bodo v Nemčiji zaprti trgovinske, obrtne in gostinske obrate, ki v vojni niso neobhodno potrebni, je nemški gospodarstveni minister Funk v posebni izjavi zastopnikom tiska pojasnil, da se tiče navedba trgovinskih, obrtnih in gostinskih obratov, pa tudi reklamnih podjetij in potovalnih pisarn. Z zaporo obratov, ki niso neobhodno potrebni, ne bo oproščeno samo osebje teh obratov, temveč bo dosežen tudi prihodek iz posredne prodaje, na primer v hraneh na drugih področjih, na primer v poštnem in spedijskem prometu, pri osebju za čiščenje, v potrošni ovojnega materiala, premoga in električnega toka itd. Poskrbljeno je tudi za vnovčenje blagovnih zalog v obratih, ki bodo zaradi obratnih razlogov zaprti. Blago bodo pod okriljem pristojne organizacije prevzeli drugi obrati, pri čemer je poskrbljeno, da dosejani lastnik tudi glede cene ne bo prav nič oškodovan. V obrtnih obratih izločitev ne bo tako obsežna, kakor v trgovini. Veleblagovnice bodo obdržale vse oddelke, ki prodajajo prebivalstvu nujno potrebno blago. Na industrijo se navedba ne nanaša, ker so bili na področju industrije že prej izdani slični ukrepi.

Uvedba ženskih delnic v Franciji. Ze v februarju 1941 je bil izdan zakon, po katerem so bile obvezno uvedene ženske delnice pri vseh družbah, katerih delnice notirajo na borzi. Sedaj je bil ta zakon še izpopolnjen na ta način, da bodo uvedene davčne olajšave za imenske delnice, tako da bodo tudi ostale družbe spremenile svoje navadne delnice v imenske delnice. — Predpisi, da se večji zneski ne smejo 'zplačevati v gotovini, temveč v obliki čekov, je sedaj v toliko spremenjen, da je meja do katere se smejo plačila izvršiti v gotovini, povišana od 3000 na 5000 frankov. Ob enem je bila uknjena taksa na čeke.

M. Jožin:

Stara Ljubljana

III.

Poliglott Gertscher

Spominjam se še naslednjih sodnih svetnikov deželnega sodišča: Adalbert Gertscher, rojen v Trzinu leta 1846. kot sin aktuarja, pozneje predsednika Antona Gertscherja. A. Gertscher je vstopil kot avskulant pri deželnem sodišču v Ljubljani leta 1887. Služil je potem v Postumiji in Celju, leta 1888 pa je postal sodni nadzornik v Ljubljani. Slovel je kot izbraven, bistro razumen in izredno izobražen sodnik. Obvladal je poleg slovensčine in nemščine popolnoma hrvaščino, italijanščino, francoščino in angleščino.

Prav dobro sem poznal še svetnike: Alojzija Tscheka, ki je prišel iz Ptuja k deželnemu sodišču v Ljubljano, potem dr. Prager in dr. Fr. Tomšič. Zadnja dva sta bila pozneje premeščena k višjemu sodišču v Gradcu. Svetnik Ribitsch je yodil sestavo zemljiške knjige v Ljubljani.

Dr. Hinko Dolenc, sodni tajnik v Ljubljani, je bil markantna oseba. Rodil se je leta 1838. v Razdrtem pri Postumiji. V sodno službo je vstopil v Ljubljani l. 1864., služil v raznih krajih pri okrajnih sodiščih, potem pa zopet v Ljubljani od leta 1878. do upokojitve leta 1901. Umrl je na svojem posestvu v Razdrtem. Prva njegova žena je bila hči pesnika Miroslava Vilharja; iz tega zakona je bilo šest otrok, od katerih živita dva sinova v Ljubljani, eden je zobozdravnik, drugi pa deželni sodni svetnik v pokopju H. Dolence. Je bil nekaj časa tudi deželni poslanec ter ljubljanski občinski svetnik. Bil je pisatelj, velik ljubitelj narave in strasten lovec ter je imel zdrav humor; sovražnikov ni imel.

Nadaljnji sodni svetniki, ki se jih prav dobro spominjam, so še: Josip Gerdešič, Jakob Kavčič, A. Persche, Ivan Kavčič in Anton pl. Strahl.

Gerdešič se je rodil leta 1834. v Beli Krajini, služil v Ljubljani leta 1873. in 1874. kot državni pravnik, potem pa kot predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu, kjer je tudi umrl leta 1914. Bil je mož kremenitega značaja ter je užival povsod, kjer je služil, velik ugled. Leta 1874. mu je umrl sin, ki je bil moj sošolec na vladnici, na zavratni hudi, a kratki boleznici.

Kavčič Jakob, bivši dvorni svetnik v pokopju, je umrl v Ljubljani leta 1923. v svoji vili v Puharjevi ulici. V Ljubljani je služil kot drž. pravni namestnik v letih 1884—1886. Bil je pravnik temeljitega znanja, sodeloval je pri Slovenskem Pravniku, pisal je tudi pravne članke v nemškem jeziku.

A. Persche je bil državni pravnik v Ljubljani, kjer je imel tudi hišo na Mestnem trgu, oziroma Pred škofijo. Imel je dva sina in dve hčeri. Eden izmed sinov, dobro znani trgovec v Ljubljani, se je po polomu Avstrije preselil v Gradec. Drugi sin je bil deželni sodni svetnik, ki je pred dvema letoma umrl v Ljubljani.

Kavčič Ivan, rojen leta 1858. v Dragomeru, je vstopil kot avskulant pri deželnem sodišču leta 1883., potem prevzel leta 1885. mesto kot mestni policijski komisar, a opustil to službo in vstopil v deželno sodno službo, kjer je postal pozneje deželni svetnik; nato je bil pridružen k vrhovnemu sodišču na Dunaju, kjer je postal dvorni svetnik. Po prevratu je bil imenovan za prvega predsednika novoustanovljenega višjega dež. sodišča v Ljubljani. Umrl je v Ljubljani leta 1922. Kavčičnik je bil bistroumen, izredno marljiv pravnik ter plodovit juridičen pisatelj.

Zbiratelj umetnin — Strahl

Karel vitez Strahl, deželni sodni svetnik v Ljubljani, je bil potomec iz stare nemške rodovine iz Erfurta. Njegov stari oče Friderik Strahl se je preselil kot upokojeni častnik v Skofjo Loko, kjer je kupil leta 1819. grad v Stari Loki. Njegov oče Edvard Strahl je bil pravnik ter nemški pesnik; pridobil si je tudi plemstvo. Umrl je leta 1884. ter bil pokopan pri Sv. Krištofu v Ljubljani. — Kari vitez Strahl je bil odlični pčavnik, postal je v Ljubljani deželni sodni svetnik, a ker je bil bolehen in imel slab vid, je šel v pokopj ter bival na svojem gradu. Umrl je leta 1929. ter bil pokopan v Stari Loki. Strahl je bil blaga duša, meščani v Skofji Loki so ga prav oboževali. Imel je bogato zbirko umetnin in slik. Po njegovi smrti se je njegova krasna zbirka razpršila v razne kraje, vendar je nekatere slike dobila Narodna galerija v Ljubljani. Grad je kupil najprej posestnik Franc Dolenc, od tega ga je kupilo »Društvo slepcev« leta 1933.

Finančna uprava

Pred 70 leti je bila že »c. kr. finančna direkcija« in njeni podrejeni uradi. Finančna direkcija je obstajala iz dveh oddelkov: konceptnega (juridičnega, administrativnega) in knjigovodstvenega (računskega) oddelka; načelnik je bil finančni direktor. Pri konceptnem oddelku so bili samo pravniki (finančni svetniki, tajniki, komisariji itd.). Pred 70 leti je bil finančni direktor pl. Possauer, ki je postal leta 1875. sekcijski načelnik v finančnem ministru ter se preselil na Dunaj. Possauer je stanoval v Ljubljani v hiši mestne občine »Pod turnom«; pripovedovali so mi, da je bil strog uradnik. On je tudi sklenil pogodbo s Kranjsko hranilnico za nakup hiše za direkcijo. Kupna cena je znašala 120.000 gld. Po odhodu Possauerja je postal finančni direktor pl. Krst. toda ta je bil kmalu imenovan za finančnega direktorja v Innsbruck.

Zgodovinar Dimitz

Vodstvo direkcije je prevzel nato Avgust Dimitz, ki je bil leta 1880. svetnik, a leta 1884. je bil imenovan za finančnega direktorja. Avgust Dimitz zasluži, da se ga natančneje omeni, ker ima za deželo Kranjsko ter za Slovence veliko zaslug. Rodil se je v Ljubljani leta 1827.; ljudsko šolo in gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, na Dunaju je študiral pravo ter vstopil leta 1850. kot konceptni uradnik pri takratni finančni upravi. Kot marljiv in dober pravnik je napredoval do finančnega direktorja. Na Dimitza se prav dobro spominjam, ko sem bil dijak na ljubljanski realki. Stanoval je v neki hiši v Gosposki ulici. Proti 9. uri zjutraj je šel v pisarno in ostal v uradu do 1. ure popoldne, potem je prišel nazaj ob 5. uri ter ostal do 7. ure zvečer v uradu. Ko je postal finančni direktor, se je preselil v finančno poslopje. Pripominjam, da ni imel brezplačnega stanovanja, temveč je plačeval za istega letno 600 goldinarjev, kar za tiste čase ni bilo ravno poceni. Dimitz ni bil oženjen, pri sebi je imel neko staro gosposkično sorodnico kot gospodinjico. Po zunanosti je bil preprost mož, skladen, drobne, bolehe postave. Po službenih urah ni počival, ampak se je ukvarjal s kranjsko zgodovino. Zanimal se je tudi za slovensko slovstvo, akoravno je bil mož nemškega, toda ne šovinističnega mišljenja. Pisal in objavil je razne članke v časopisih iz naše politične, kulturne in cerkvene zgodovine na Kranjskem; objavil je tudi nekaj prevodov v nemščino — pesmi Prešerna, Vodnika in Cegnarja. Plod Dimitzovega delovanja je pa veliko delo »Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813«, ki je izšlo v 12 zvezkih pri Bambergu v letih 1874—1876. V tej lepi, monumentalni knjigi so natančno popisani kmečki uorci, turški boji in pričetek slovenskega literarnega delovanja; Dimitz v njem tudi opisuje vrline našega naroda. Umrl je blagi mož l. 1888. v Ljubljani, star še 59 let.

Pri finančni direkciji so služili za časa Dimitza finančni svetniki: Albert vitez Luschan, Martin Golf, finančna tajnika pl. Feyrer, Svoboda i. dr.

Knjigovodstveni oddelček finančne direkcije je imel za šefa I. Suerja, računskega nadsvetnika, ki je imel dva sina in hčer. Starejši sin je umrl kot častnik, drugi sin pa še živi kot dobro znani odvetnik v Ljubljani. Hči se je omožila z dr. Sajovicom, odvetnikom v Ljubljani, ki je imel lepo vilo za ljubljanskim gradom, pisarno pa v Pongratzovi hiši na Dvornem trgu.

Naslednik računskega nadsvetnika Suerja je postal leta 1882. Alojzij Bayer, ki je bil Slovenec in kateremu sem tudi jaz — kot računski praktikant — dal zaoblubo, Bayer je imel sina Otona, ki je bil tajnik pri Kmetiski posojilnici ljubljanske okolice.

Računski oddelček (t. j. knjigovodstvo) je imel tri pododdelke, šef vsakega je bil računski revident. V prvem je bilo knjigovodstvo za razne direktne davke, v drugem za takse, razne pristojbine, tobak, indirektni davek (trošarina) in v tretjem uradniške plače, pokojnine, obresti in razne obligacije.

V prvem pododdelku je bil šef Krašna, računski revident, star mož, ki je služil nad 50 let; opravljal je tudi posle ekonomata. Mož se je vedno jezil in godrnjal, opozarjal vedno, da se mora štediti, ne razsipati denar. Ko je šel v zaslužni pokoj, mu njegova žila še ni dala miru; vstopil je v Blasninkovo tiskarno na Bregu kot uradnik s plačo mesečnih 40 gld. Sedavil je račune ter zavijal in razpošiljal Blasninkovo pratiko.

Jože Magušar †

V nedeljo dopoldne se je po Dolenjski cesti in Galjevici razširila žalostna vest, da je nenadno umrl pekovski mojster g. Jože Magušar. Nepričakovano se je poslovil od svojih domačih in mnogoštevilnih prijateljev, s katerimi je še v soboto zvečer živahno kramljal.

Jože Magušar je bil doma iz Kroke, ter se je pred desetletji naselil v Ljubljani, kjer je bil kot pekovski mojster cenjen še samo pri svojih številnih odjemalcih, temveč se je tudi v svoji stanovski organizaciji ves čas vidno uveljavljal. Bil je član in funkcionar mnogih brustev, kjer je bil priden in iniciativen sodelavec.

V nedeljo dopoldne ga je nenadoma zadela srčna kap in med prevozom v bolnico je prenehalo biti njegovo dobro sree. Mlad, še ne 50 let star, poln veselja do dela in priden kot čebela, si je ustvaril lep in sreden dom. Pogrešali ga bo mnogi, posebno pa oni, ki jim je stnil toliko dobrega.

Naj počiva v miru! Svojem naše iskreno in globoko sožalje.

Pogreb Jožeta Magušarja bo v torek ob pol 15 iz kapele sv. Jakoba na Zalah na pokopališču pri Sv. Križu.

Spomin na dr. Pavla Grošlja

Danes poteka 60 let od rojstva slovenskega prirodoslovca dr. Pavla Grošlja, ki je pred tremi leti tako prežgadolj umrl na zagrebški kliniki.

Pokojnik, licejski profesor in docent biologije na ljubljanski univerzi, je bil izvrsten predavatelj, pisatelj, ki je v izbrusnem pesniškem jeziku znal pripovedovati o prirodnih pojavih, zaslužen organizator ter eden najbolj izobraženih in najhujovitejših slovenskih mož, ki si je pridobil neverjetnih zaslug za popularizacijo znanosti med nami.

Napisal je znamenito razpravo »Raziskovanja o živčnem sistemu aktinije, študijo Prirodoslovska prizadevanja med Slovenci ter daljše poljudne spise: Iz zapiskov prirodoslovca, Iz prazgodovine zemlje, Astronomske pomeni itd. Ustanovil je in šest let urejal ilustrirani časopis za poljudno prirodoslovstvo »Proteus«.

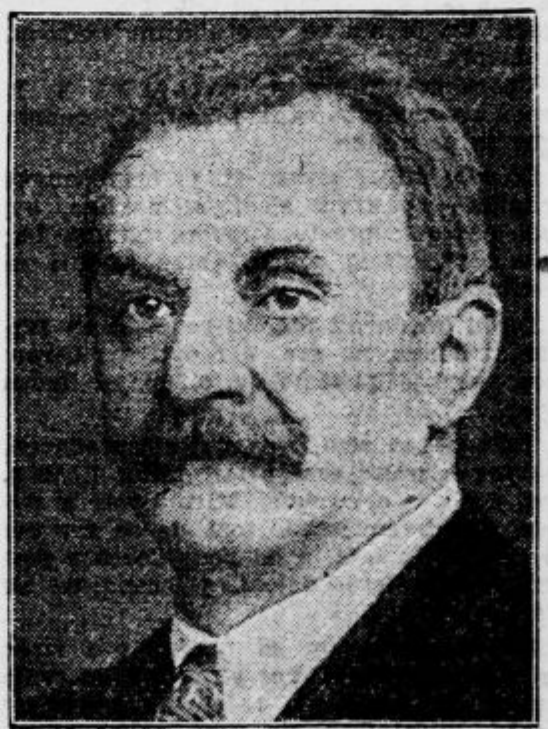
Svetla slava njegovemu spominu!

NAROCITE SE
NA ROMANE

DOBRE KNJIGE

V tem stanovanju je za mirnih časov sprejemal svoje bivše učence in častilce, s posebnim veseljem še tiste, ki so prišli v Prago iz njegove ožje domovine, s katero so ga vezale vsa dolga leta bivanja v tujini tolike tesne vezi. Neutrudna

badnost učenjakove skrbne gospe varuje tudi sedaj njegovo zdravje, ki ga počasi rahlojajo starostne nevednosti, vendar zdravniki še zdaj občudujejo prof. Murkovo korenito vitalnost, dedično zdravje slovenskega rodu. Dnevi mu minevajo v delu. Zda j dovršuje obsežen opis o hrvaški in srbski narodni epiki, delo, ki bo plod dolgoletnega proučevanja vseh problemov ljudske pesništva v krajih, kjer je do nedavnega živel — in delno še živi — stara guslarska tradicija. V pismu, ki ga je pisal nedavno, izraža upanje, da bo do velike noči končal to delo. Lanj okto-

In Tunisu: sbarco di reparti italiani trasportati per via aerea — V Tunisu: izkrcavanje italijanskih oddelkov, ki so prispeli po zračni poti

Iz Hrvatske

Poglavnikov spomenik. Hrvatski kipar Augustinčić je napravil osnutek Poglavnikovega spomenika, ki bo postavljen v Banja Luki in bo prvi spomenik vodje hrvaške države.

Zalovanje na Hrvatskem. V spomin na tragično usodo hrvaških čet pri Stalingradu je Poglavnik odredil tridnevno zalovanje.

3000 partizanov padlo na Hrvatskem. »Pester Lloyd« poroča iz Zagreba, da je po uradnih ugotovitvah uspelo očistiti severno Bosno partizanov in da je v bojih z vladnimi četami v zadnjih 14 dneh padlo okoli 3000 partizanov.

Skrb za prehrano. V navzočnosti kmetijskega ministra dr. Balena in pod predstvom generalnega ravnatelja za prehrano dr. Krafta so bili nedavno razgovori zastopnikov pristojnih ministrstev in strokovnih združenj o zagotovitvi prehrane. Državni tajnik dr. Kraft je predlagal najostrejšje ukrepe proti kmetom, ki ne oddajajo v red kmetijskih presezkov. Govorilo so tudi o tem, da je preskrba z obilicami in drugimi industrijskimi proizvodi odvisna od oddaje kmetijskih presezkov.

Uknjenji popusti pri železnici. Na hrvaških železnicih je prodaja permanentnih kart za posamezne proge ukinjena, prav tako pa so ukinjene tudi vse ugodnosti za skupinske vožnje, krožna in poročna potovanja. Tudi solarji in potniki ne bodo imeli nobenih popustov na železnici. Dne 1. marca stopi v veljavo zvišana tarifa za osebn in tovorni promet. Osebnata tarifa se bo zvišala za nad 50%, tovorni promet pa se bo podražil za povprečno 50%.

Z Goreniskega

Sestanek starih bojevnikov. Pred kratkim je bil v Kranju sestanek bivših bojevnikov, ki je bil zelo dobro obiskan. Inženjer Koch je podal vojno-poročilo, okrožni vodja Uitscher je za poročal o dosednjem delovanju organizacije bivših bojevnikov.

V Trzinu je bilo nedavno zborovanje obratnih predstojnikov. Ob prisotnosti vseh oddelkovnih vodij so razpravljali o vprašanju delovne discipline in povišanja proizvodnje.

V Strankinem domu v Dvoru pri Kranju se je vršilo nedavno splošno zborovanje. Staršem in mladini je govoril okrožni šolski vodja Lilling. Prišel je tudi godalni orkester iz Kranja. Dvorana je bila nabito polna. Mladi in stari so preživeli nekaj ur ob umetniških predvajanjih kranjske g'dbe.

Variete in godba v Dvoru. Po uspelem gostovanju kranjskega orkestra je za prihodnjo soboto napovedano gostovanje varieteja in kranjske godbe v Strankinem domu v Dvoru.

Prva seja prehranjevalnega urada za Koroško. Nedavno ustanovljeni prehranjevalni urad za Koroško je imel svojo prvo sejo, ki sta se je udeležila tudi gauleiter

dr. Rainer in deželni kmetijski vodja Huber. V svojem govoru je dr. Rainer poudaril, da je z ustanovitvijo prehranjevalnega urada položen temeljni kamen pri obnovi koroškega kmetijstva. Dr. Rainer je nato razvil program za povečanje proizvodnje. Zlasti sadjarstvo in zelenjadstvo bosta v znatni meri okrepila koroško kmetijstvo.

Pet let ječo za detomora. Na sodišču v Celovcu se je morala zagovarjati 19 letna Marija Raggerjeva zaradi detomora. V noči na 1. december je rodila dete in ga takoj po porodu na zverinski način umorila. Najprej ga je z vso silo vrgla na tla, potem pa vzela novorojenčka k sebi v posteljo in ga s tolikšno silo pritisnila ob končnico, da mu je glavico popolnoma zmalčila. Sč'dše jo je zaradi detomora obsodilo na 5 let ječe.

Iz Spodnje Štajerske

Solanje krajevnih uradnih vodij. Januarja je bil v Martinshofu pri Gradcu daljši tečaj, ki so se ga udeležili vsi krajevni uradni vodje iz Spodnje Štajerske. Na tečaju so govorili med drugim dr. Hofer in Honnak-Hammerl. Razpravljali so o poljedelstvu, živinoreji in proizvodnji sploh. Posebna pozornost je bila posvečena svetovno-nazorski izobrazbi tečajnikov. Polanji so bili referati o bistvu in smotnih narodnosocialistične stranke ter štajerskega Heimatbunda.

Ženski teden. Okrožno vodstvo Heimatbunda za Maribor-mesto prireja 7. do 13. t. m. teden žene, ki ima namen vse žene na mestnem ozemlju seznaniti z mnogovrstnostjo ženskega dela.

Delo brez počitka. V vseh štajerskih krajevnih skupinah Heimatbunda se delo načrtno nadaljuje. Mesečni službeni zbori krajevnih skupin so končali. Bilo je 35 apvelov in delavskih pogovorov, kjer so dobili močje in žene nadaljnja navodila in pobude za delo.

Zlata poroka. Pred dnevi sta praznovala zakonca Karel in Ana Namestnik redke jubilej, petdesetletni odkar sta stopila pred oltar. Poleg zlate poroke je mož praznoval tudi 80. rojstni dan. Zakonca živita v Mariboru.

POMENEK V TRAMVAJU

— Veš, včeraj sem se vozil s tramvajem pa me je sprevednik tako ostro ošinil z očesom, da nisem niti kupil vozovnice.

— Kaj si pa storil namesto tega?

— Kaj sem storil? Vrnil sem mu pogled s takšno nesramnostjo in sigurnostjo, kakor da imam vozovnico v žepu.

POSLUŠEN BOLNIK

— Ali je mogoče, da že sedem let leži v postelji?

— Res je, pravkar mineva sedmo leto!

— Razložite mi, kako je prišlo do tega.

— Veste, gospod doktor, pred sedmimi leti sem imel vročico in zdravnik mi je naročil, naj ostanem v postelji, dokler me ponovno ne obišče. Od takrat ga čakam zaman.

KULTURNI PREGLED

Literarne nagrade mesta Ljubljane

Ljubljana, 8. februarja
Današnje obletnico smrti našega največjega pesnika Prešerna je mestno županstvo proslavilo na najplemenitejši način z razdelitvijo literarnih nagrad mesta Ljubljane.

Literarne nagrade mesta Ljubljane dobe avtorji najboljših leposlovnih knjig, ki so izšle minulo leto. Tako torej te nagrade niso morda natečaj, kjer avtorji tekmujejo s svojimi deli ter jih kot tekmovalci predlagajo razsodišču. Svojega dela ne predložijo noben avtor, ker razsodišče samo pregleda minulo leto izšle knjige ter jih oceni, najboljše dela pa predlaga župan za podelitev nagrade.

Župan, general Leon Rupnik, je o pravem času za predsednika razsodišča imenoval gimnazijskega direktorja Josipa Osana ter za člane razsodišča gg. Božidarja Borka, kulturnega referenta »Jutra«, dr. Tineta Debeljaka, kulturnega referenta »Slovenca«, prof. dr. Janka Pretnarja, šefa mestnega kulturnega oddelka, in prof. dr. Pavla Karlina. Za ocenitev in izbiro najboljših del je bilo potrebnih več sej, radi pa podčrtamo, da so bili vsi sklepi razsodišča soglasni. Razsodišče je svojim predlogom dodalo tudi naslednje pripombe: »O prvem delu povesti »Bobri« Janeza Jaina, ki bi že po snovi sami kakor tudi po kakovosti vsekar zaslužil nagrado, je razsodišče menja, naj pride to delo za nagrado v postev, ko bodo objavljani vsi trije deli.

Danes popoldne je župan, general Leon Rupnik, vpričo podžupana comm. dr. Salvatorja Tranchide in razsodišča podelil diplome in literarne nagrade mesta Ljubljane navzočim pisateljem s kratkim nagovorom in prav prigriscno čestitko. Nagrade so dobili naslednji avtorji:

Stanko Kociper za delo »Goričaneec«

Joža Likovič za delo »Svetinje nad Barjeme«.

Jože Krivec za delo »Dom med goricami«, Janko Kač za delo »Na novinah«, gospa Mira Pucova za delo »Tiha voda«, Jože Tomažič za delo »Pohorske pravljice«.

Iz globoko občutene in s prelepo mislijo izražene zahvale nagrajenih je mestno županstvo z radostjo ugotovilo trdno vestno in grajenih pisateljev za poveljanje Ljubljane po izročilu Prešerna in njegovega vzornika Petrarce. Na tem potu bo izpolnjen namen literarnih nagrad mesta Ljubljane v večno slavo Prešerna!

Prof. dr. M. Murko

82. rojstni dan, ki ga praznuje 10. t. m. naš sloveti rojak dr. Matija Murko, resda ni zaokrožen jubilejni datum, vendar nam v tem primeru ne gre za »jubilarstvo«, temveč za ponoven izraz spoštovanja in hvaležnosti do učenjaka, ki sodi med prvake naše znanosti. Kot vseučilišni profesor v Gradcu, Leipzigu in Pragi, kot pisec številnih del iz slovenske filologije, slovenske zgodovine in etnografije, kot organizator študij in stikov na ožjih in širših področjih slavistike in vsega, kar je z njo v zvezi, si je pridobil dr. M. Murko mednarodni ugled.

Bralce naše kulturne kronike utegne zanimati, kako preživlja Nestor naših znanstvenikov večer svojega življenja. Po informacijah, za katere smo dolžni hvala njegovemu sinu — in v Ljubljani žive vsi trije njegovi sinovi, — je zdravje prof. dr. Murke prav zadovoljivo. Biva še vedno v stanovanju na Bubeneču v Pragi, v ulici, ki se zdaj imenuje po Hötzendorfu.

Prof. dr. Murko dobi kdaj pa kdaj kako knjigo iz ožje domovine; posebej ga je razveselil drugi zvezek Nahtigalovega »Euchologium sinaiticum« in Zoisove korespondence, dveh izdaj ljubljanske Akademije znanosti in umetnosti, katere delo v novih razmerah navdaja prof. Murka z veseljem. Poglavitna njegova skrb pa je kajpak posvečena sinovom in njihovim rodbinom, vnukom in vnukinjam, ki množe v Ljubljani Murkov rod. Kakor kot znanstvenik, čuti prof. Murko tudi kot človek globoko zakoreninjenost v rodni zemlji. To je bila vseskrat značilna poteza njegovega plemenitega značaja. Obžalovati je le, da ni daljavel in dovršil svojih spominov, kar jih je bil že začel s opisom svojih gimnazijskih let (v ptujski številki »Casopisa za zgodovino in narodopisje«); tako bi dobili v našem jeziku edinstven prispevek k zgodovini naše slavistike, vsaj enakovreden Jagičevim spominom, ki jih je prof. Murko tako obsežno ocenil v »Slaviji«.

82-letnica prof. dr. Murka navdaja naše kulturne kroge s presrečno željo, da bi mu ostala usoda naklonjena ter ga še dolgo ohranila zdravega in trdnega.

Še nekaj o Leharju

Vilko Učmar nima vzroka, da bi slabo mislil o mojem poročilu o »Deželi smehljaj«, kajti ni mi šlo za drugega kakor za stvarno popravilo pretravanja, ki sem ga po svojem vtisu našel v njegovem članku. Nikoli naju niso ločili kdo ve kako različni vzori in nazori, dasi sva bila včasih — razumljivo — v sodbah različna. Tako tudi tokrat. Zaradi načina svojega estetičnega prikazovanja je navedel v čustveni lestvici od zgoraj navzdol Bacha, Čajkovskega, Musorgskega in nazadnje Leharja. Vedno bom mnenja, da tako prikazovanje ni dovolj spoštljivo do resničnih mojstrov, ker je razlika ravno prevelika povdajena, če-

Kronika

* Z zlato kolajno sta bila odlikovana po smrti pilot-podporočnik Vittorio Bragadin iz Trevisa, ki je padel na jugoslovanskem bojišču v dobi med avgustom in novembrom 1941. Nalajle je bil odlikovan z zlato kolajno narednik Giovanni Giacomini iz Asculi Picena. Padel je na grškem bojišču 30. decembra 1940.

* Zlata kolajna za dva pomorska častnika. Za junštvo, ki sta ga pokazala pred sovražnikom, sta bila po smrti odlikovana z zlato kolajno pomorska častnika Antonio Toscano iz Agrigenta in Giorgio Radocanacchi iz S. Miniata. Oba sta padla junjske smrti v spopadu s sovražniki s strani na morju.

* Odlikovanja s srebrno kolajno. S srebrno kolajno za junjsko zadržanje pred sovražnikom je bil odlikovan polpotočnik Eduardo Stegensek, oficir Kraljeve italijanske mornarice. Motivacija njegovega odlikovanja naglašala, da je Stegensek ponovno dokazal svojo hrabrost v pomorskih in zračnih spopadih.

* Smrt vitezev železnega križa. Na Vzhodni fronti je padel generalni poročnik Arno Jahr, poveljnik pehotne divizije, odlikovan z viteškim križcem železnega križa. Nadalje je umrl junjske smrti poročnik Georg Schentke, vodja v lovske krdu, ki se ni vrnil s poleta nad sovražnikom. Tudi Schentke je nosil odlikovanje viteškega križa.

* Knjiga o Italijanu Balbu. V Rimu je izšla v zbirki knjig »Junaki in »Prigode iz naše vojne« knjiga o Italijanu Balbu iz peresa Ailgia dal Aquila. Zvezek stane samo 150 lire.

* Vojška odlikovanja za mornarje. V Rimu je izšel ukaz o odlikovanju mnogih mornarjev iz Venečije Giulie z vojnimi redom. Mnogo mornarjev je bilo odlikovanih z vojnimi križci, z bronasto svetinjo ter z vojaškim križem. Med odlikovanci je mnogo rojakov iz Trieste, Pole, Udina in iz Dalmacije.

* Portugalski diplomatski zastopnik pri sveti stolici je umrl. Iz Lizbone poročajo, da je te dni umrl poslanik Vasco de Quevedo, ki je bil več let diplomatski zastopnik portugalske vlade pri Vatikanu.

* Državni upravnik boter delavstvom otroku. Iz Budimpešte poročajo, da je spre-

jel regent Horthy botrstvo sina nekega delavca, ki je 12. dete v družini. Državnega upravitelja, bo pri krstu zastopal pristojni veliki župan.

* Pugliesova komedija v Pragi. V praški mestnem gledališču so vpriporili z velikim uspehom tridesetko komedije »L' Ippocampo«, ki jo je napisal italijanski pisatelj Sergio Pugliese.

* Zborovanje novinarjev v Monakovem. V Monakovem se je te dni sestalo zastopstvo novinarjev Osi, ki so v začetku zborovanja pozdravili junjsko začrtanje posadke v Stalingradu, nato pa so začeli razpravljati o organizacijskih problemih uni-je glede na kongres, ki se bo vršil v letošnjem letu. Italijanski novinarji, ki jih je vodil nar. sv. Guglielmotti, so sporečili da se v Italiji snuje centralna organizacija za novinarske študije.

* Niso ugneli odnosti usnja. V Milanu, Via Torino 34, je opazil nočni čuvaj Luigi Bononi, da je v vhod v trgovino z usnjem Valsechi odprl. Vstopil je in ugovoril, da so tatovi odnesli za 300.000 lir usnja. Stekel je po ulicah in res je zasledil tri moške, ki so zapeljali vozilo v neko hišo, da bi skrili ukradeno blago. Poznejša preiskava je pokazala, da je imel nočni čuvaj dober nos, kajti rešil je trgovcu z usnjem vse ukradeno blago. Tatovi so pobegnili.

* Brat in sestra sta umrla zaporedoma. V Rovigu sta živela v skupnem gospodinjstvu brat in sestra Attilio in Filomena Giurati, stara 67, odnosno 64 let. Bratu je te dni postalo slabo in so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer je podlegel zaradi starostne oslabelosti. Ko je sestra izvedela za njegovo smrt, je padla v nezavest in kmalu nato je tudi ona umrla.

* Obsojenec ušel na predvečer usmrčenja. Iz zvezdskih zapisov je pobežnil 32-letni Jožef Deri, ki je bil zaradi ropanja obsojen na smrt. Derijev zločin je bil tako okružen, da je državni upravitelj odklonil njegovo pomilostitev. Zvečer pred dnevom, ko bi ga morali odvesti na morišče, pa je Deri pobežnil proti Budimpešti in ga doslej še niso našli.

* Zemlja zasula dva otroka. V bližini cerkve sv. Urbana v Montecchiu Magliore pri Venci se je zgodila huda nesreča. Trije dečki so se igrali v odprtini pod cerkvijo. Nenadno se je zemlja stresla, obok votline je popustil in otroke je zasul plaz zemlje. Na kriku ponesrečenec so takoj prihiteli ljudje, toda rešili so samo enega izmed trojice, medtem ko sta dva obležala mrtva pod skladi zemlje.

* Čipke so se spremenile v kamenje. Prodajalec Vincenzo Maira je čakal te dni na vlak, ki vozi proti Aroni. Imel je s seboj dva kovčeka, polna čipk in vezenjskih izdelkov. Ker je bilo do oddacha vlaka še precej časa, je pustil oba kovčeka na peronu, sam pa se je oddalil, ne da bi komu priporočil, naj pazi na prtljago. Ko se je čez nekaj časa vrnil na peron, je našel kovčeka na mestu, kjer ju je ostavil. Ko pa je kovčeka odprl, je ostrel: namesto čipk in vezenin mu je nekdo nabasal v kovčeka kamenje. Prodajalec je oškodovan za 700 lir.

* Princesa kraje v trgovini. V Varšavi so čuvaji v neki trgovski hiši opazili starjšo žensko, ki je sprepevala po raznih predmetih, katere so ji predložili na vpogled. Ko je ženska mislila, da je nihče ne opazuje, je spravila v ročno torbo več predmetov. Od izhoda iz trgovine so žensko prišli ter jo odvedli na policijski komisariat. Tam se je legitimirala za rusko princeso izza carske dobe Marijo Tatjano Tungutovo. Povedala je, da je bil njen mož princ Tungutov leta 1921. ustreljen od boljševikov. V Rusiji je princesa Tungutova živela v dobrih razmerah, kajti njen mož je bil lastnik zlatokopov v Sibiriji. Odkar je zapustila domovino, je živela v veliki bedi, zato si je zdaj skušala pomagati s tatvino.

* Padla je z 20 metrov visokega mostu in ostala skrajno nepoškodovana. 33letna Antonija Misicagnia iz Tarante je padla z 20 metrov visokega mostu v globino. Pešci, ki so bili priča njenega pada, so se silno prestrašili, kajti pričrpani so bili, da leži truplo razbitu po mostu. Ko so se približali ponesrečenki, pa so videli, da je ženska skoro brez poškodb. Dohela je samo malenkostne praske, ki ji dovoljujejo zdravljenje v domači oskrbi.

* »Supere« čaj je tip pravega ruskega (kolonialnega) čaja.

IZ LJUBLJANE

u— Nov grob. Gospa Minka Mikič in Režika Pešec sporočata tužno vest, da je umrla njihova nečakinja Minka Klenc. Pogreb drage rajke bo v torek 9. t. m. ob 15 iz kapele sv. Petra na Žalah.

u— Nov sneg smo dobili. Zadnja dva dni so vremenski preroki napovedovali poslabšanje vremena in res smo v noči na ponedeljek dobili novo snežno odejo. V nedeljo jutraj je še kazalo, da bomo imeli sončno vreme, potem pa se je nenadno pooblačilo in okoli poldneva je začelo rosiiti. Popoldne je bilo puho in čemerno in zato ni nič čuda, če so bili gostinski obrati in zabavišča prenapolnjeni. Tudi datum je še bolj zgoden, kar oboje govori za dober zaslužek podjetnih gostilničarjev. Ko so zvečer ljudje hodili domov, je nekoliko rosilo, toda nihče se ni nadejal, da se bo zbudil v zasneženi Ljubljani. Snega je zapadlo okoli 5 cm, kaže pa, da bo kmalu skopnel. V nedeljo je znašala najvišja temperatura 4° C, minimalna temperatura pa je bila —1,4° C. V ponedeljek jutraj se je živo srebro v toplomeru povzpelo do 0,3° C. Nebo je močno oblačno.

u— Vodnikova družba sporoča, da so letošnje knjige v drugi nakladi dotiskane. Vsi oni člani, ki so do 20. januarja t. l. prijavili svoje članstvo, dobe letošnje knjige tam, kjer so se prijavili. Dobe jih pa tudi še člani — zamudniki, ako se takoj prijavijo in dokler traja založba.

u— Klavirski koncert, ki ga bo izvajala pianistka ga. Emilija Dernovškova v petek 12. t. m., bo imel naslednji spored: 1) Martucci: Tarantella, op. 44, št. 6; 2) Suk: Op. 10, pet slik: Legenda, Capriccio, Romanca, Bagatela, Pomladanska idila; 3) De Falla: Fantasia batica; 4) Chopin: Op. 36 Impromptu v Fis-duru in op. 69 št. 2, Valček v h-molu; 5) Liszt: Po branju Danteja. Gospa Dernovškova je izvrstna pianistka, njen spored je zelo pester, saj prinaša dela najrazličnejših avtorjev, ki uživajo prvi sloves v glasbenem svetu. Na koncert opozarjamo, vršil se bo v mali filharmonični dvorani. Začetek točno ob pol 7. uri. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

u— Razstava Mitje Svigla v salonu Kos v prehodu Nebotičnika bo odprta le kratke čase. Dvajset uspešnih slik, ki jih je mladi umetnik postavil na ogled, je vzbudilo med upodabljalčjo umetnost ljubščim občinstvom živo zanimanje. Ogled razstave priporočamo.

u— Konjsko meso se bo prodajalo v torek, sredo in četrtek od 8. do 12. ure. Marinsk, Prečna ul. 6.

u— Pozivamo vse rejce koz, ovac, prašičev, kuncev, perutnine itd., kateri do sedaj niso prejeli krmlj za živali pri Malem gospodarju, Gallusovo nabrežje 33, da se prijavijo ob določenih dneh v gozdarji omenjeni pisarni zaradi popisa živali in prejemanja krmlj. Pisarna sprejema prijave samo dopoldne in sicer: 15. februarja črke A do G, 16. februarja črke H do L, 17. februarja črke M do R, 18. februarja črke S do Z; 19. februarja zamudniki.

u— Nesreče. V ljubljansko bolnišnico so v zadnjih dneh pripeljali spet več ponesrečenec. Nekaj je mešanec, nekaj pa so jih prejeljal iz dežele. V Slivnici pri Zaln si je pri padcu zlomil levo 14-letni sin železniškega delavca Jože Brian, 21-letnega sina posestnika Josipa Pleška iz Dobrove je konj udaril v glavo. Na cesti je padel in se potolklja po glavi 38-letna hči posestnika Ana Finčeva iz Višnje gore. Na domačem dvorišču je padla in dobila notranje poškodbe 33letna posestnikova žena Franja Gantarjeva iz Logatca. S stola je padla tako nesrečno, da si je polomila rebra, 49-letna zasebnica Jožefa Čarmanova iz Ljubljane. Levico v komolcu si je zlomil 16-letni dijak Božidar Novak iz Ljubljane. Rihtar Zupan, 39-letni ključavničar iz Ljubljane, pa se je močno vrezal v levico.

Rdeči križ poroča

V poizvedovalnem oddelku I.R.K. Via Ariella Rea 2/1 (Gospodstvska cesta), soba št. 3, naj se javijo med uradnimi urami od 8. do 12. naslednje osebe:

Cerne Andrejka, Intihar Alojz, Intihar Josipina (vojci), prof. Kerne Eleonora, Mihajlov Božo, Pogačnik Mira, Marija Ronger roj. Brodila (vojci), Vršič Justina, Zuncac-Lugar Zofija. Istotam, v sobi št. 2, naj se javi Rašmed Notna.

Istotam, v sobi št. 1, naj se javijo odposiljalci paketov za naslednje internirance: Zelnik Adolf, Svajgar Ana, Zupančič (Arbe), Škofič Stanislav, Gregorčič Anton (Padova), Čarman Peter (Arbe), Jančar Frančiška (Arbe).

jejo, kar zahtevamo v tem pogledu od ptičarja.

Res je, da odlagam po navadi oprtnik, sukno, toda v prenesenem pomenu se marsikaj drugega. Tako odlomim lahko tudi psa, ki mora odložen mirno ležati in se ne sme niti ganiiti, naj še tako poka okrog njega. Da bi me na mestu samo potakal, ni dovolj.

Uporabnost pes je samo tisti, ki je uspel na uporabnostni tekmi. Uporabnih psov je pa veliko.

Da išče ptičar prosto (t. j.: brez pomoči vodnika) po krvni sledi, ni napačno, saj tudi govorim prosto (govora nimam napisanega), rišem prosto (brez ravnila in sestila) itd.

Da bi imenovali psa, ki ne divja za zajcem, trdnega, ne gre, kar čuti dr. Černič sam, ker je pristavil v oklepaju: trden sklep.

Takega psa sem imenoval zajcačednega. Do tega izraza sem prišel tako: 1. 1913. sem čital v celovškem Miru dopis z ožele, v katerem nekdo toži, da se gozdarji preveč izsekavajo in da bodo koroške planine kmalu lesačedne, t. j. brez lesa ali čiste.

Danes predlagam za takega psa izraz vzdržen, vzdržnost. Pes se vzdržl od svoje strasti do gonje. Če rečem lahko častiljubljen, miroljubljen, ne vem, zakaj bi ne smel reči živaholjubljen. Čemu mi naj bo stavek, če povem isto lahko z eno besedo. Sedanje življenje se namreč bolj h kratkoči v izražanju kot k dolgozvečnosti.

Urnohoten ni isto kot uren. Prvi pojem je ožji.

Ostajam tudi pri odstreliti. Od družine srnjadi (jelenjadi) odstrelim to, kar mi ne ugaja, postrelim pa tropo v celoti. Besede odstrel ne bo mogel nihče spraviti z nasega sveta.

Sicer se mene tiče, vendar hočem omeniti še to, da dr. Černič nima prav, če ni

Družinske doklade in izobrazba delavstva

Rezervni sklad je namenjen tudi izpopolnjevanju strokovne izobrazbe delavstva — Prireditve delovnih tekem

Ljubljana, 8. februarja. Pred dobrim letom so bile pri nas izvedene družinske doklade, posebno zavarovanje, ki je velikega socialnega pomena. To bodo lahko pokazale številke o izpisanosti dokladah, ko bodo objavljene. Upoštevati pa moramo tudi posredne koristi. Ne le neposrednih, ki jih niti to zavarovanje. Naj ob tej priliki opozorimo na čl. 21 v »dopolnih določbah za izvrševanje naredb o ustanovitvi Posebne blagajne za izplačevanje rodbinskih dokladov. Ti predpisi so izšli v »Službenem listu« lani 18. februarja.

Tretji odstavek člena 21. dopolnilnih predpisov pravi, da Visoki komisar določi odstavek prebita po zaslišanju za pospeševanje strokovne izobrazbe delavcev. S tem je dana dobra gnotna podlaga za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe delavstva naraščajo. Nedvomno pridejo predvsem v poštev mladi delavci, ki se še radi in kaže uče.

Nedavno so ljubljanski dnevniki že napovedali, da bodo prirejene posebne delovne tekme, karšnih pri nas še ne poznamo. Tekmovali bodo delavci v vseh gospodarskih skupinah. Tekme so zamišljene v večjem obsegu, tako da se jih bodo res lahko udeležili vsi po napredku stremelji delavci. Gnotno podlago za prireditve tekem daje prebitek iz poslovanja blagajne družinskih loklad.

Tekme bo priredil Pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani v tem mesecu in marca. Tekmovanja bodo razdeljena na gospodarske skupine. V vsaki skupini bodo razpisani natečaji za posamezne stroke. Razdelitev bo naslednja. V industrijski skupini za tekmovalce moških delavcev bo razpisan natečaj za stavce, dalje natečaj

za stavbe delavce, natečaj za delavce lesne industrije in natečaj za mehanike. V trgovski skupini bo tekmovali moški delavci v naslednjih natečajih: za aranžiranje moških oblačil, za pomočnike trgovin tekstilne stroke, za pekarske delavce v skupinah in za slaščičarske delavce.

Obstaja skupina bo razdeljena na naslednje natečaje: natečaj za rezbarje; natečaj keramičnih modelarjev; natečaj soboslikarjev-dekoraterjev; natečaj knjigovezov.

Tekmovanja pa ne bodo le moški, temveč tudi delavke: njihova tekmovalnja bodo prav tako razdeljena na skupine. V industrijski skupini bo o tekmovale izdelovalke perila in pletilke. Največ natečajev je razpisanih v trgovski skupini: natečaj za prodajalke hišnih izdelkov; natečaj za prodajalke predmetov za darila; natečaj za prodajalke dišav (kosmetika); natečaj za prodajalke v trgovinah s perilom in žensko konfekcijo; natečaj za prodajalke moških in ženskih tekstilnih izdelkov. — V obrtni skupini je 7 ženskih razpisanih 6 natečajev: natečaj za krpanje; natečaj za šivilje; natečaj za okrasne keramičarke; natečaj za slaničarske obrtnice; natečaj za kranjke; natečaj za vezilje.

Tekmovalci bodo tudi primerno nagrajeni. Prvi, najbolje ocenjeni prejema po 400 lir, drugi 200 in tretji 100 lir. Razen tega bo dobilo prvih pet najbolje ocenjenih v vsakem tekmovalstvu diplom, ki bo navajala vrstni red ocene. Najlejša nagrada pa bo za marsikoga, da bo lahko tudi potoval v Italijo v poučenem izletu. Tako bo tekmovalcem tudi dana prilika, da si bodo ogledali tovarne in da bodo prisostvovali delavskim tekmovalcem in narolnim manifestacijam. — Za tekmovalce je v Ljubljani veliko zanimanje.

Cenik za zelenjavo in sadje št. 2

veljaven od 8. februarja 1943-XXI

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredb št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri pridelovalcu ter pri trgovcu na debelo in na drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategoriji obliki meje, v katerih se morajo cene dejansko gibati pri pridelovalcu, trgovcu na debelo in pri trgovcu na drobno. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati po nižji, nikakor pa ne po višji ceni. Cene v oklepajih veljajo za prodajo na drobno.

Cesen Lir 9,30 (10,60), karfiola 3,10 (3,60), čebula 1,90 (2,40), koprce 2,95 (3,45), solata glavna 4,15 (4,95), radič 6,70 (7,50), špinata 4,60 (5,40), zelena 4,60 (5,60), pomaranče 1,60 (2,20), limone I. vrste (15 cm obsega) 3,45 (4,50), kos 0,55, mandarini 1,45 (2,20), jabolka 1,45 (n. pr. zlat. parmena) 5,30 (6,20), hruške 1,45 (6,60), maroni 5,85 (6,65).

Opombe:

1. Prva vrsta: zelenjava in sadje morata biti zdrava, sposobna za prevoz. Izločiti se morajo sadeži, ki so spaceni, poškodovani, nagniti ali nezadostno sočni.
2. Zelenjava v prodaji mora biti brez listov in neuporabnih delov.

Radio Ljubljana

TOREK, 9. FEBRUARJA 1943-XXI

7.30: Pesmi in napevi. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.12: Orkester, vodi dirigent Zeme. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Simfonična glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Koncert klasičnega tria. 17.35: Orkester, vodi dirigent Angelo. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Opera glasba. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Izbor napevov iz opere »Calandrina« ki jo je napisal Alfred Cusina. Orkester vodi dirigent Gallino. 21.15: Orkester, vodi dirigent Angelini. 22.00: Zanimivosti v slovenski. 22.10: Koncert pianiste Lije De Barbaeris. 22.40: Poročila v italijanski.

PRI ZDRAVNIKU

Zdravnik: Gospa, povejte mi zdaj, ali ste v zadnjih dnevih pri vašem možu zasledili kakšen jasen trenutek?

Gospa: Da, gospod doktor, to se je zgodilo včeraj. Odklonil je zdravilo, ki ste mu ga bili zapisali.

STO NACINOV

K nekemu bančnemu ravnatelju je prišel prosilec za podporo in rekel:

»Pokažite usmiljeno srce za človeka, ki je doživljal lepe dni v svojem življenju.«

»Kaj pa ste bili v lepših dneh?« vpraša bančni ravatelj.

»Pisatelj sem bil,« odvrne prosilec.

»In kaj ste napisali?«

»Prosilec: Knjigo »Sto načinov, kako lahko prideš do denarja.«

»Čudna reč,« pravi ravatelj, »napisali ste knjigo o sto načinih, kako se pride do denarja, zdaj pa moledujete za podporo.«

»Oprostite, gospod ravatelj,« pravi prosilec, »po mojem to ni prav nič čudnega.«

»Moj obisk pri vas je samo eden izmed sto načinov, kako pride človek do denarja.«

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 9. februarja, ob 17.30: Ples v Trnovem. Red Torek.

Sreda, 10. februarja, ob 17.30: »Deseti brat.« Red Sreda.

Četrtek, 11. februarja, ob 17.30: »Mirandolina.« Premiera. Red Premierski.

Petek, 12. februarja: Zaprto.

Premiera Goldonijevе komedije »Mirandolina« bo v četrtek za red Premierski. Lahkotno, igrivo dejanje pokaže kot osrednjo vlogo krmčarico Mirandolino in njene štiri častice, ki se trudijo za njeno naklonenost. Igrali bodo: Viteza Rippafatto — Jan, markija Forlpopolija — Gregorin, grofa Albefioriti — Verdonik, igralki Horzenzijo in Dejanijo — Gabrijelčičeva in V. Juvanova, strežaja Fabrizia — Gorinsk, Pirra — Benedičič, Santa — Podgoršek. Režija: Jože Kovič.

OPERA

Torek, 9. februarja: Zaprto.

Sreda, 10. februarja, ob 17: »Seviljski brivec.« Gostovanje člana Rimske Kraljeve Opere, bar-tonista G. Taddeja. Izven.

Četrtek, 11. februarja, ob 17: »Zemlja smehljajca.« Opera. Red Četrtek.

Petek, 12. februarja, ob 17: »Thais.« Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Giuseppe Taddei, baritonist, član Rimske Opere Reale, bo imel enkratno gostovanje v Roosnjem »Seviljskem brivecu« v sredo, 10. t. m. Pel bo glavno partijo Figara, s katero je ponovno žel velike uspehe na Kraljevi Operi v Rimu. Opazarjamo na nastop tega umetnika, čigar koncertni nastopi pri nas so prepričali o njegovem prekrasnem pevskem materialu in izbruseni tehniki, in obetajo tudi popolno superiorno obvladanje igralske strani partije. Ostala zasedba partij: Almaviva — Lipušček, Bartolo — Zupan, Rosina — Ivančičeva, Basilio — Betetto, Fiorello — Dolničar, Berta — Stritarjeva poveljnik straže — Anžičvar, Driganc: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoni.

tudi pisec to »posebno življenje v majhnem čustvenem nihanju« psihološko opravičuje.

Kar se tiče privedkov, ki jih je Leharjeva glasba dobila v Ukmarjevem sestavku, pa navajamo: ta glasba je »čarljiva, resnična, polna vzvalovanega čustva, nja, v njej je omama slasti, smeh razposajenosti, ljubiznost preprostosti; a tudi bolečina je v njej, ki pa nikdar ne stare, da, sladka bolečina je izraz trpečnega neugodja Leharjeve glasbe, ki človeka zapreda v neko posebno omamo... morda je ta glasba prav v tem nekako lažnava, toda dobrohotna je in vabljiva ter zato toliko ljubljena, a obenem tudi mnogo vredna.«

Da, toda kaj naj potem rečem o tisti glasbi, ki vse to zares zasluži?

Marijan Lipovšek

Naš jezik

Nekaj odgovora na dr. Černičovo samoraščo lovske besede

(Konec.)

Pri te uveljavljenem izrazu zadrga za choke borge ostanem. Od dr. Černiča predlagam izraz zožena čev (cevna ožina) ne označuje dovolj pojma choke bore. Čev je v resnici zadržnjena, dasi se to ne vidi od zunaj.

Tudi v tem se ne podam, da se puška ne odgne. Razlikujem namreč med sprožit in odpeti. Če napeto puško sprožimo, ustrelim, če jo pa odpnem, jo zavarujem, da se ne sproži, in si s tem prihranim patron. To napravim pri petlinhah s tem, da spustim petelina z drugega zoba na prvi, pri brezpetlinhah pa z zapiranjem.

Pri kolescu srnjadi ostanem. Pred 51. leti sem ga prvič videl in silal besede. Pozneje nisem čul za ta pojem nobene druge slovenske besede. Ris, ki ga predlaga za kolesce dr. Černič, pustimo rajši nočnim iskalcem zaključiti in razviti zaveznikom hudiča, ki jih še vedno ne manjka.

Zaskok tudi ni več skrivnostnega, ampak nekaj naravnega, katere beseda je dr. Černiču čisto nejasna. Kdor je opazoval življenje gamsov, ve, kaj pomeni vezbarica. Vsekakor pomeni več, kakor od dr. Černiča predlagane besede: oprezovalka, strazarka, varuhinja, briljirgarica. Našim gamsarjem je beseda znana. Če ne verjame dr. Černič meni, naj verjame vsaj planincu dr. H. Tumi (gl. Lovca 1933, str. 215). Sicer pa: kdor zahteva vero zase, jo mora dati tudi drugim.

O gamsovi bradi je vsaka beseda odveč. Kdor je videl v decembru gamsa, kako mu plapolja v vetru hrbitna diaka (gamsov šop ne more tako plapoljati), se ne bo izpraševal, zakaj govorimo o gamsovi bradi. Zato pojdem v prsku še za bradač, če bom le mogel.

Pri Erjavcu se začel lasjo, a nimajo las. Strelnico poznojo tudi Hrvti in jo imam rajši kot lino, ki je nerskega izvora.

Zakaj bi naj bila strnša sveloba slaba samo zato, ker ji pravi Nmec Schusslicht, ne razumem, če predlaga dr. Černič za moje okence nemški prevod.

Pleša vidrinega izstopišča je leno in nazorno zamamovanje. Vidrin dom ima izstopišče.

Začimti ni isto kot izčimti, izkaditi. Zadimim listino, jazbno, da bi spral živat ven. Če se mi to posreči, sem jo izčimil izpodkadil.

Gledal sem že nekajkrat, kako je srnjak srno zaskočil. Samo enkrat sta se po zaskoku oba ulegla. Zato osajam pri tem, da srnjak po zaskoku odskoči s srne.

Solan ptičar spada k tehničnim pomočim lovca. Kar je s tehniko v zvezi, mora biti trdno, zanesljivo v izrazu in izvršljivo.

Neplašljiv, plah in v čakavju zanesljiv

Novi feldmaršali

Generalfeldmaršal Paulus

Generalfeldmaršal Friedrich Paulus, južnaski poveljnik 6. armade, ki je bil pred Stalingradom ujet, se je rodil 23. septembra 1890 kot sin upravnega inženirja v Breitenau. Po položajni zrelosti izpita na gimnaziji v Kasslu je najprej študiral dva semestra pravo na univerzi v Marburgu. Februarja 1910 je kot praporščak vstopil v 111. pehotni polk, kjer je avgusta naslednjega leta postal poročnik. Svetovno vojno je prebil na raznih frontah. Udeleževal se je bojev na zapadu, na Balkanu in na italijanskem bojišču. Od maja 1918 je bil generalštabni oficir. V povojni nemški armadi je od oktobra 1920 do maja 1922 služil pri 14. pešpolku, pozneje je bil del časa v vojnem ministrstvu, nato pa v 13. pešpolku in v štabu 5. divizije. Kot poveljnik avtokolone in načelnik generalnega štaba poveljstva oklopnih čet je imel tehtno besedo za izgradnjo te vrste orožja. V vojni na Poljskem in na zapadu je bil načelnik generalnega štaba armade, ki ji je poveljeval v Reichenau. Septembra leta 1940 je bil imenovan za višjega kvartirnega mojstra v generalnem štabu nemške armade, januarja leta 1942 pa za generala oklopnih oddelkov.

Dne 29. maja 1942 je Hitler Paulusa odlikoval z viteškim križcem reda železnega križa. Letos 2. januarja je napredoval za generalobersta, 15. januarja pa mu je Hitler podelil kot 173. vojaku nemške vojske hrastov list k viteškemu križu. Kratek čas prej, preden so Paulusa Rusi ujeli, je napredoval za generalfeldmaršala.

Ewald von Kleist

Ewald von Kleist se je rodil 8. avgusta 1881 v Braunfelsu in je vstopil v vojsko 9. marca 1900 pri 3. topniškem polku v Brandenburg, kjer je bil 18. avgusta naslednjega leta imenovan za poročnika. Leta 1910 je napredoval za nadporočnika in bil prestavljen na vojno akademijo, toda že decembra naslednjega leta je šel na službo v 14. huzarski polk. Po treh letih je napredoval za ritmistrja in dobil poveljstvo nad eskadronom v 1. huzarskem polku v Danzigu. Med prvo svetovno vojno je najprej poveljeval temu eskadronu, pozneje pa je zavzemal važna mesta v generalnih štabih 27. rezervne armade, pri gardni diviziji, pri 225. pehotni diviziji in nato pri vrhovnem poveljstvu št. 7. Po prevratu se je vrnil v Münster in se pod generalnim poročnikom von Waterom udeležil bojev v Porurju.

Leta 1920, je bil von Kleist prestavljen v Hannover in je 1. julija naslednjega leta napredoval za majorja. Služil je še kot poveljnik eskadrona v 13. konjeniškem polku in pozneje na konjeniški šoli. Kot podpolkovnik je postal leta 1926. načelnik štaba 2. konjeniške divizije v Vratislavi in 3. leta pozneje načelnik štaba 3. pehotne divizije v Berlinu. Istega leta je napredoval za polkovnika. Leta 1931. je postal poveljnik 9. pehotnega polka v Potsdamu, naslednje leto pa poveljnik 2. konjeniške divizije v Vratislavi in obenem generalni major. Leta 1933. je napredoval za generalnega poročnika, naslednje leto pa je bil imenovan za poveljnika armade v Vratislavi. Leta 1935. je bil poveljujoči general 8. armadnega zbora, naslednje leto pa je postal general konjenice.

Ob izbruhu vojne proti Poljski je von Kleist poveljeval 22. armadnemu zboru, ki so mu bili dodeljeni oklopní oddelki. V letalu ali avtomobilu je bil vedno na čelu svojih oddelkov in odločilno vplival na operacije na južnem Poljskem s tem, da je vsak poskus odpora že v prvi strel. Tudi v vojni na zapadu se je izkazal kot poveljnik 22. armadnega zbora s hladno odločnostjo in brezobzirnim žrtvovanjem. Vodil je skupino, sestojčo iz motoriziranih čet in hitrih oddelkov, ki je 13. maja 1940 prebila podaljšano Maginotovo črto pri Sedanu in bila že 21. maja na atlantski obali pri Abbevilleu. Sledilo je zavzetje Calaisa, Boulogneja, Cassela in obkrožitev pri Dunquerqueu. Nadalje se je udeleževal bojev od Amiens do Oise, od Chateau-Thierry do Lyonsa in od Orleansa do Biarritzja. V priznanje zasluge mu je Hitler podelil viteški križec in ga na seji Reichstaga 19. julija 1940 imenoval za generalnega polkovnika. V vojni proti Jugoslaviji je Kleistova oklopna skupina zavzela Niš in Beograd ter prišla do Sarajeva in Dubrovnika. S svojim oklopnim oddelkom se je udeležil tudi vojne proti Rusiji, kjer je kmalu prevzel poveljstvo oklopne armade in pri prodri Stalinske črte pri Zviahelu-Miropolu. S svojimi oddelki je sodeloval tudi pri uničevanju bitkari pri Umanu, vzhodno od Kijeva in ob Azovskem morju. Führer ga je sredi februarja lanskega leta odlikoval s hrastovim listom k viteškemu križu železnega križa.

Maksimiljan baron Weichs

Maksimiljan baron Weichs se je rodil 12. novembra 1881 v Dessau. Leta 1902. je postal poročnik v 2. težkem bavarskem konjeniškem polku, nato je obiskoval vojno akademijo in postal ob izbruhu vojne ritmistr. Svetovno vojno je prebil kot ordonančni častnik bavarske konjeniške divizije, kot adjutant konjeniške brigade, kot generalštabni častnik 8. pehotne divizije, nato je bil dočelnik vrhovnemu poveljstvu 9. armade in končno vrhovnemu poveljstvu 15. rezervne armade. Po vojni je bil sprejet v nemško vojsko in se je udeležil bojev proti spartakistom v Würzburgu. Kot generalštabni častnik 3. konjeniške divizije v Kasslu je odločilno sodeloval pri zatritju komunističnega upora v Porurju. Leta 1925. je postal učitelj za vojno taktiko na vojaški pehotni šoli. Dve leti pozneje je bil dodeljen štabu 18. konjeniškega polka, ki mu je bil potem poveljnik od leta 1938. do 1940. Tega leta je bil kot polkovnik imenovan za načelnika generalnega štaba 1. konjeniške divizije v Frankfurtu na Odri in po kratkem času službovanja v pehoti je bil kot generalni major imenovan za poveljnika 3. konjeniške divizije v Weimarju. Leta 1935. je kot generalni poročnik dobil poveljstvo 1. oklopne divizije. Z ustanovitvijo 13. armadnega zbora v Nürnbergu leta 1937. je postal njegov poveljnik. Z njim je v začetku septembra leta 1939. odrinil na bojišče in se izkazal v vojni na Poljskem. Oktobra istega leta je postal vrhovni poveljnik 2. armade na zapadu. Ta je bila sestavni del Rundstedtove armadne skupine, ki je 9. junija začela glavni napad v Champagni in na zapadni obali Maase. Weichsova armada se je potem pri izkazala pri preboju na Aisni in ju.

do sklenitve premirja prodrla do Auvergne. Dne 17. junija 1940 je bil v. Weichs odlikovan z viteškim križcem, dva dni pozneje pa je napredoval za generalnega polkovnika.

Kot armadni poveljnik je v. Weichs izsilil v vojni na Balkanu dne 10. aprila 1941 prehod čez Dravo in istega dne zavzel Zagreb. Že dva dni nato je razpadla jugoslovanska armada, ki je bila določena, da se mu upre. Weichsove čete so prodirale dalje proti jugu, kjer je 17. aprila prišlo pri Sarajevu do kapitulacije celokupne jugoslovanske armade. V vojni proti Rusiji se je Weichsova armada borila v sklopu armadne skupine generalfeldmaršala von Bocka. Odločilno je posegla v borbe pri Smolensku in Gomelu. Njegove divizije so nato prodirale proti jugu in vzhodu, se udeležile bitke pri Kijevu in dvojne bitke pri Brjansku in Vjazmi, za kar so bile v nemškem vojnem poročilu pohvalno omenjene.

Ernst Busch

Ernst Busch se je rodil dne 6. julija 1885. Leta 1904. je dobil pravico do čina poročnika v 57. pehotnem polku. Leta 1913. je postal nadporočnik. Ob izbruhu prve svetovne vojne je bil inspekcijski častnik na vojaški šoli v Kasslu. Naslednje leto je napredoval za stotnika. Zadnje leto vojne je bil kot bataljonski poveljnik 36. pehotnega polka odlikovan s Pour le mérite. Po prevratu je bil najprej stotnik v 18. pehotnem polku, potem pa je bil prestavljen v generalni štab 6. divizije v Münsteru. Leta 1925. je napredoval za majorja, pet let pozneje za podpolkovnika in bil obenem imenovan za poveljnika 3. bataljona 19. pehotnega polka v Potsdamu. Ko je leta 1932. postal polkovnik, je prevzel poveljstvo prej omenjenega polka. L. 1936. je napredoval za generalnega majorja in postal poveljnik 23. divizije v Potsdamu. Naslednje leto je napredoval za generalnega poročnika. Leta 1938. je prevzel poveljstvo 8. armade. Z njo se je izkazal v vojni na Poljskem. Kot vrhovni poveljnik te armade na zapadnem bojišču je bil leta 1940. odlikovan z viteškim križcem in je isto leto napredoval za generalnega polkovnika.

Veliki admiral Karl Dönitz

Veliki admiral Karel Dönitz se je rodil 16. septembra 1891 v Berlinu-Grünau kot sin inženirja. Po končani srednji šoli je leta 1910 vstopil kot gojenec v vojno mornarico. Na krovu križarke »Breslau« je avgusta 1914 na Sredozemlju dočkal izbruh svetovne vojne. Želja, da bi postal podmorniški častnik, se je tedanjemu mornariškemu nadporočniku Dönitzu izpolnila 2. decembra 1916, ko je bil prestavljen k podmorniškiemu orožju. Po nekaj strokovnih tečajih je Dönitz prevzel leta 1918 poveljstvo nad podmornico »UC 25« in pozneje »UB 68«. Za svoja junaštva je bil Dönitz odlikovan s Hohenzollernskim redom. Po prevratu je bil v neznanosti nemški mornariki najprej poveljnik torpednega čolna in pozneje referent pri poveljstvu torpedov. Leta 1930 so mu bili poverjeni posli prvega štabnega oficirja v Wilhelms-havenu. Iz tega časa izvirajo načrti za pozneje tako hitro obnovo nemškega podmorniškega orožja. Leta 1934 je bil Dönitz poveljnik križarke »Emden«. Naslednje leto pa vodja na novo v službo postavljenih podmornic.

Ob izbruhu vojne je bila nova vrsta orožja že sila močna in je imela pečet Dönitzove osebnosti. Imenovan je bil za kontraadmiralet. Naslednje leto ga je Hitler odlikoval z viteškim križcem. Septembra 1940 je Dönitz napredoval za viceadmiralet, dve leti nato pa zaradi ogromnih podmorniških uspehov za admiralet.

Generalni polkovnik Heitz

Generalni polkovnik Walter Heitz, poveljujoči general nekoga pred Stalingradom borečega se armadnega zbora, je doma iz Berlina, kjer se je rodil 8. decembra 1878 kot sin majorja. Leta 1898 je kot praporščak vstopil v 26. topniški polk. Ob izbruhu prve svetovne vojne je bil stotnik in se je prvi dve leti boril na ruskem bojišču, naslednji dve leti pa v Franciji. Po prevratu je bil sprejet v nemško vojsko. Služboval je v vojnem ministrstvu, na topničarski šoli in pri drugih oddelkih. Za polkovnika je napredoval leta 1931 in bil obenem imenovan za poveljnika Königsberga. Tri leta nato je postal generalni poročnik, leta 1936 pa predsednik državnega vojaškega sodišča, kot topniški general je bil leta 1939 imenovan za vojaškega poveljnika zahodne Prusije s sedežem v Danzigu in se istega leta oktobra je postal poveljnik armadnega zbora, ki ga je vodil tudi pred Stalingradom. V prvi svetovni vojni je bil večkrat odlikovan, Boril se je tudi v sedanji vojni na francoskem bojišču, kjer je imel velik delež v borbah za pariške obrambne položaje. Dne 4. septembra 1940 je bil odlikovan z viteškim križcem železnega križa, 21. decembra lani pa je kot 156. vojak nemške vojske prejel hrastov list k viteškemu križu. Tudi generalni polkovnik Heitz je napredoval v svoj položaj tik preden je bil od Rusov zajet.

Wilhelm Marschall

Wilhelm Marschall se je rodil 30. septembra 1886 in je 20 let star vstopil v vojno mornarico. Ob začetku prve svetovne vojne je bil poveljnik ladje »Viadr«. Septembra istega leta je bil kot častnik dodeljen na oklopnico »Princ Wilhelms«. V začetku leta 1917. je obiskoval podmorniško šolo in je nato poveljeval dvema podmornicama, ki sta bili dodeljeni sredozemski mornarici. Po napredovanju za ladijskega kapitana je bil od septembra 1918 do konca vojne poveljnik podmornic. Po razsulu je bil sprejet v nemško mornarico in leta 1925. je napredoval za korvetnega kapitana. Leta 1934. je prevzel poveljstvo nad novo oklopnico »Admiral Scheer«. Naslednjega leta je bil imenovan za oddelnega vodjo v vojnem ministrstvu in je napredoval za kontraadmiralet. Nato je bil poveljnik oklopnice »Deutschland«, za časa španske vojne pa poveljnik nemške mornarice v španskih vodah. Z mornarico, sestojčo iz oklopnice »Graf Spee« in treh torpednih rušilcev, je oktobra 1938 obiskal Tanger, kar je bil prvi uradni obisk nemške mornarice v inozemstvu. Naslednjega leta je bil imenovan za viceadmiralet, leta 1939. pa je Wilhelm Marschall napredoval za admiralet.

Pezzi italijani d'artiglieria aprono il fuoco contro concentramenti nemici sul fronte orientale — Italijanski topovi streljajo na sovražne koncentracije na vzhodni fronti

Spomini na Verdijevega „Falstaffa“

Letos v aprilu poteče 50 let, odkar je prišel po dolgoletni odsotnosti v Rim skladatelj Giuseppe Verdi. Z njim vred se je prpeljala njegova soproga, Teresa Stolz, Giulio Ricordi in Edoardo Mascheroni. Vsi so prišli na premiero »Falstaffa«, ki je bil napovedan v operi »Costanzo«. V Rimu se je namreč vršila premiera zadnje Verdijeve opere dva meseca potem, ko je bilo delo s triumfalnim uspehom sprejeto v Milanu.

V Milanu je bil »Falstaff« sprejet z nepopisnim navdušenjem. Na dan 9. februarja, ki je bil zelo mrzel, so se zbrale pred blagajno gledališča »Scala« ogromne množice ljudstva. Prišli so, da bi si prikrbeli vstopnico za novo Verdijevo premiero. In ljudje so čakali na večerno predstavo ki je bila napovedana za 19. uro, že od predpoldanskih ur. Vsakdo, ki si je priboril vstopnico, se je počutil neskončno srečnega, čeprav je moral trepetati kakšnih deset ur v mrazu, preden so ga spustili čez prag v hram milanskih modric.

Arrigo Boito je pisal o tej stvari Verdiju, da se ne spominja nobenega opernega dela, ki bi s takšno silo prešinilo poslušalce. Zdelo se je, da so melodije »Falstaffa« prešle ljudem v meso in kri. Vsi Milančani so bili očarani in kakor ožarjeni od Verdijevega dela. Na koncu je Boito pristavil, da sta Ricordi in on preprčana, da to opera tudi v Rimu dosega zaslužen priznanje.

Verdi se je leta in leta branil tli v Rim. Na koncu se je vdal. Vlak je prišel na rimsko postajo ob 23.30 zvečer. Za Verdija, ki ni bil več mlad, je pomenilo to ptovanje samo na sebi dovolj velik napor. Zato je naročil sobo z dobro posteljo in Albergu Quirinale. Ta hotel je bil tedaj komaj par sto metrov oddaljen od postaje Termini. Za vse primere se je skladatelj tudi na tej poti previdel z dežnikom. Bilo je namreč v njegovi navadi, da je nosil dežnik s seboj tudi poleti v Monteciniu, kjer so ga oblagali fotografji s svojimi aparati. Kdar ga je hotel fotograf na cesti, na spredu ali kjer koli »prijtniti«, se mu je Verdi postavil po robu z »marelo«. Naglo je je odprl in si zakril obraz, tako da je fotograf ujel na pliščo pač dežnik, ne pa Verdijeve glave. Proti tej nevarnosti se je zavaroval tudi ob prihodu v Rim. Toda v Rimu so se ljudje drugače pripravili na Verdijevo sprejeto. Ogromna množica ljudstva je bila zbrana na peronu, od vseh strani so vplili »Z vel Verdije! To je bilo neprijetno za m. jstrja. Verdi si ni vedel pomagati drugače, kakor da se je zatekel pred obdovovalci v majhno sobo postajnega posloja, ki je zdaj že porušena. V sobici so se tedaj zbirali železničarji, ki so zapisovali številke vlakov. Še zdaj spominja na ta prostor marmorna plošča, ki pravi, da je na tem mestu skladatelj Verdi počival ko se je moral oddahnuti od navdušenja množice pri svojem prihodu v Rim dne 13. aprila 1893.

Naslednji dan se je prvi val navdušenja polegel in opera »Costanzo« je bila zvečer nabita do zadnjega kotička. Vse je bilo razsvetljeno, ženske so prišle v najlepših oblekah, vsaka je hotela pokazati svojo eleganco. Tudi dvor se je zbral v svoji loži s kraljico Margerito, s kraljem Umberto in z Neapeljskim princem, Rimaka zasedba se ni razlikovala dč od milanske. Pelj so isti pevci kakor na Scali v Milanu: Zillijeva, Stehlejeva, Pasqua, Guerri-

ni, Maurel, Pini-Corsi, Garbin, Caroli, Pellagalli-Rossetti in Arimondi.

Po prvem dejanju, ko se je poleglo odobravanje, je prejel Verdi vabilo, naj pride v kraljevo ložo. Tam ga je sprejel kralj Umberto z nasmeškom ter mu je prožil obe roki, kažoč na Neapeljskega princa poleg sebe: »Maestro, dovolite, da vam predstavim svojega s'na!« Tako sta se srečala dva kralja, eden, ki je bil na čelu države, in drugi, ki je vladal v carstvu muzike. Občinstvo je seveda opazilo to srečanje in je aplaudiralo brez konca in kraja, saj je imelo v svoji sredi dobrega in popularnega kralja in Verdija, stvaritelja harmonij brez primere.

Verdi se je mudil v Rimu do začetka pomladi, ki je bila prav tisto leto vabilja in dehteča ter je hitro minevala. Predstava je sledila predstavi, ljudje so bili vedno bolj navdušeni in prebivalstvo Rima je dokazalo, da prav v ničemer ne zaostaja za glasbenim pojmovanjem izbrancev v milanski Scali. Verdi je dosegel v Rimu uspeh, kakršnega je imel samo še s svojim »Trubadurjem« in »Plesom v maskah«.

Napočil je dan zadnje predstave »Falstaffa« v odlični zasedbi in z Verdijevo navzočnostjo. Gledališče je bilo zopet polno. Edoardo Mascheroni je dirigiral z velikanskim zanosom. Vsak nasme »Falstaffa« je našel v občinstvu odziv in orkester je kar onemaval sprčo dmevov v občinstvu. Na koncu se je moral Verdi pokazati ljudem, ki so mu ploskali, medtem ko ga je Mascheroni držal za roko.

Množica v operi je ponavljala svoje ploskanje, kajti vsi so vedeli, da jutri Verdi odrine iz Rima. Zato so mu hoteli izkazati veliko čast, da bo čutil, kako živ je med njimi, kako bijejo zanj vsa srca.

Verdija je sprejel od gledališča do hotela Cesare Pascarella, z njma je bil tudi nepogrešljivi Giulio Ricordi.

Bilo je čpolnočje.

Nenadoma se je Verdi zdrznil in vprašal:

»Kje pa je Mascheroni?« Povedali so mu, da je odšel k počtku. Verdi je zmajal z glavo. Ni mu hotelo v pamet, da je slavní dirigent zapustil še slavnijšega skladatelja samo zaradi pozne ure. Nazadnje pa se je umiril in je rekel: »Prav je imel, Mascheroni. Bolje je spati, kakor se potikati okrog.«

Toda stvar z Mascheronijevim spanjem je bila samo uprizorjena, kajti ko se je Verdi pojavil v sobi, po kateri se je razlivala luč, je plaval vse okrog njega v bujni svetlobi. Zdelo se je, kakor da se ves svet mae. Okna in balkoni so bili polni ljudstva, množice so se pretakale po ulicah Nazionale, Torino in Firenze kakor ob belem dnevu.

Bla je dehtljiva aprilka noč, polna zvezd, in zdelo se je, da vespovod struji skozi njo božanstvena glasba...

Na terasi pri vhodu v gledališče Costanzo je stal dirigent Edoardo Mascheroni in dajal znake s taktirko. Ljudstvo je prekipelo od navdušenja. Vsak je hotel še enkrat videti Verdija, pozdraviti stvaritelja in mojstra »Falstaffa«, kajti vsi so vedeli, da je Verdi že v letih in da je to mogče njegov zadnji obisk v Rimu.

Ko je Verdi spoznal, kaj je napravil Mascheroni, je vzkliknil, da je to izdajalec brez primere, potem pa se je skušal pomrtiti, skušal je prikriti svojo ginjenost, ki bi mogel skriti solz, ki so mu navrele na oči ob misli, kako blizu je razstaneke z Rimom — in mogče tudi z življenjem.

Iz Srbije

Novo predsedstvo zveze kmetijskih zbornic v Beogradu se je vršila sredi decembra lani seja ožega oibora Zveze kmetijskih zbornic za Srbijo, na kateri je bilo izvoljeno novo predsedstvo. Za predsednika je izvoljen Živojin Filipović, kmet iz Nedeljice, predsednik Drinske kmetijske zbornice v Valjevu, za prvega podpredsednika inž. agr. Dragoljub Milavanderić, član izvršnega odbora.

Znamke za službene poštne pošiljke. S 1. januarjem 1943 je stopila v veljavo nova uredba glede oprostitve od poštne takse in povlašćene poštne tarife. Odslej morajo tudi vsi državni in samoupravni uradi za svoje poštne pošiljke plačevati poštnino in sicer 3 din do teže 2 kg. V to svrho so vpeljane nove znamke po 3 din, ki se ne smejo uporabljati za privatna pisma. Opravičene o plačevanja poštnine so samo poštne pošiljke: poštnih, brozovanih in telefonskih ustanov. Proračuni okrožij v Srbiji za leto 1943 so odobreni od ministrstva financ in objavljeni. Okrožni proračun za niško okrožje predvideva 30 milijonov din izdatkov, v Kragujevcu 37 milijonov, v Zaječaru 42 milijonov 394.000 din, v Jagodini 26 milijonov, v Požarevcu 36.678.000 din, v Užicu 14.250.000 din, v Kruševcu 21.354.000 din.

Smrt dveh srbskih književnikov. Prve dni januarja 1943 sta umrla v Beogradu Ranko Mladenović, profesor, književnik in novinar, star 50 let, ter Stanko Kuldić, književnik in novinar. Mladenović je bil urednik književnega časopisa »Misa« in »XX. vek«. Spisal je mnogo studij in članov, bil pesnik in kot tak postal nekakšen center književnega kroga, ki je vnesel v srbsko književnost evropsko noto.

Gasilski muzej v Beogradu. Uprava gasilske organizacije v Beogradu je uvedla akcijo za ustanovitev gasilskega muzeja, v katerem bi bili shranjeni vsi predmeti, važni za razvoj gasilstva v Srbiji. V načrtu je tudi ustanovitev gasilskega instituta, akademije in strokovnega časopisa.

Gospodinjstvo učiteljske v Aleksincu. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se v Aleksincu odpre učiteljska gospodinjstva šola s štiriimi letniki. Sprejemali so kandidinke z najmanj 4 razredi gimnazije ali meščanske šole z odličnim, jako dobrim uspehom. Vpisovanje je trajalo do 14. januarja. Absolventke šole bodo dobile službe kot učiteljice gospodinjstvih šol in tečajev. Šolskim letom 1943/44 bo ustanovljen pri šoli tudi internat za gojenke.

Drobne zanimivosti

Smrt soudeleženca Shackletonove ekspedicije. Iz Stockholma poročajo, da je v Londonu umrl 70 letni Frank A. Worsley, ki se je kot kapitan na ladji »Endurance« udeležil Shackletonove odprave na Južni tečaj v letih 1914—1916. Po nesreči in izgubi ladje »Endurance« se je Worsley s Shackletonom prebil v čolnu, stesanim iz soda, od Slonovih otokov na južno Georgio.

Sreče na desni strani. Ljudskošolski učitelj Petre Cerbulescu iz Capula Dealuluia v Rumuniji se je pred dnevi podal v Turn Severin, kjer je potožil nekemu zdravniku, da ga večkrat zbada na desni strani. Zdravnik je učitelja preiskal ter ugotovil, da trpi na anemaliji, ki je precej redka: ima namreč srce na desni namesto na levi strani.

Internirani politiki v Evreux-les-Bains. Francoska vlada je določila, da se osredotočijo v enem samem kraju francoski politiki in vojak, ki so sodegovorni za nesrečo Francije v sedanji vojni. Na podlagi te odločbe so bili internirani v Evreux-les-Bains politiki Edouard Herriot, Leon Jouhaux, Champetier des Ribes, Vientot in mnogi drugi. V Evreux-les-Bains bodo pripeljali še druge politike in tudi vojaške dostojanstvenike bivše francoske vojske.

Pepel plinskih generatorjev je dobro gnojilo. Raziskovalni oddelk državnega kuratorija za tehniko je ugotovil, da se lahko pepel iz generatorjev za lesni plin uporablja kot gnojilo. Vsebuje namreč precejšnje množine fosforjeve kisline, kalija, kakor tudi apnenca. Da bi se s pridom uporabil tudi pepel generatorjev, ki ne služijo kmetijstvu, je bilo v Nemčiji sklenjeno, da bodo ustanovili na krajih, kjer se lastniki generatorjev zalagajo z lesom, zbirališča pepela.

Zlata pagoda v Rangunu razdejana. Svetovno znana zlata pagoda v Rangunu, eno največjih budističnih svetišč v Birmi, je postala žrtev sovražnega letalskega napada, ki se ga je udeležilo 7 angleških bombnikov. Pagoda je bila razdejana in je pri tem 10 oseb našlo smrt.

Stoletnica »hauptmanc«. Letos mineva 100 let, odkar so v prusko-nemški armadi začeli uporabljati tak naziv. Dne 17. septembra 1842 je vojaški tednik objavil naslednje sporočilo: »Po najvišjem ukazu vojne pisarne z dne 9. t. m. se bo za napredovanje v poveljnika čete uporabljal odsej naziv »hauptman« namesto kapitan. Friderik Viljem je že avgusta istega leta izjavil, da se bo namesto »kapitana«, uporabljala oznaka »hauptman«. V službeni listi se ej prvič uporabljal naziv »hauptman« leta 1843. Dotlej se je imenoval poveljnik čete kapitan.

Ogromen meteor je padel na mesto. Perujsko mesto Carhuamayo je bilo prizorišče svojevrstne prirodne katastrofe. Velikanski meteor je padel na glavno ulico v mestu in med cglušujočim hruščem zmlel večje število hiš. Žrtve še niso ugotovljene.

Množično zastrupljenje v ameriškem zdravilišču. Iz L'sbone poročajo, da se je v zdravilišču Salem v državi Oregon četrt ure po večerji onesvestilo 500 gostov. V nekaj urah jih je 41 umrlo, 400 pa jih je kazalo znake težke zastrupitve. Vse bližnje zdravniške so takoj po radiu poklicali na pomoč. Pri preiskavi se je pokazalo, da je nek norec s strupom proti mrčesu zastrupil vsa jedila, ki so bila pripravljena za večerjo.

Epidemija skorbute na Angleškem. Iz nekatih angleških krajev poročajo, da je tam zaradi pomanjkanja sadja in zelenjave izbruhnila težka epidemija skorbute. Vlada je razdelila med prizadeto prebivalstvo večje število tablet z vitaminom C.

Cesta, ki bo vezala Budimpešto z Adrijom. Madžarska vlada je podvela potrebne ukrepe za izgotovitev načrta za cesto, ki bo vezala Budimpešto z Adrijom. Avtostrada bo stala predvidoma 3 milijarde pengov. S to cesto bodo dobili madžarski kraji zvezo s kopalskimi kraji Abbazzo, z Brionskimi otoki, z Gradom in Portorožem.

Tako je z modo

Naša mlada gospa Mirica je prav takšna, kakršna so vse pripadnice nežnejšega rodu. Zato pri šivilji že dobro uro pomegja svoj novi pomladni plašč. Šivilja stoji pred njo kakor mučenica v pratiki ter črta in črta s kredo po lepem svetlem plašču. Mirica se neizprosno ogleduje v zrcalu, dasi končno slovenski del nežnega rodu ni baš prenemuren.

»Tega plašča ne maram! Kako ste ga mogli tako polomiti, gospodična? Kaj ne vidite, da je na ramenih in bokih prešrok? Po telesu pa mi pada kakor stara oguljena vreča. Ne maram ga, Konec!«

»Oprostite, gospa, plašč se Vam divno prilaga. Ožgava Vam ne morem napraviti, ker je že sedaj preveč napet. Med plaščem in obleko nima niti tanka niti več prostora. Prosim!«

»Tanka nitka mislite? Avto se lahko pelje skzi! Kaj pravim, avto, cel vlak! zožite mi plašč!«

»Gospa...«

»Zožite mi ga!« Šivilja pristopi k Mirici in znova vleče plašč na vse strani. V tistem hipu odskoči gumb, ki se je odrgal.

»Saj pravim, da je plašč že sedaj skoro preozek«, je vzdihnila šivilja.

»Ah, kaj, gumb se je odrgal le, ker je bil plašč prišit. Le brez strahu mi zožite plašč!«

Zmucena in obupana stoji šivilja pred samoglavo lepotic.

Starejša dama, ki mora pri šivilji čakati, sedi na stolu in z zanimanjem opazuje dvojbo med Mirico in šiviljo.

»Imate prav, gospa, plašč je preširok v ramenih in bokih!«

Mirica se hvaležno obrne k tujki m reče potem šivilji: »Vidite, gospodična, da ni to samo moja demišljija. Tudi gospa je opazila napako.«

Dama vstane, stopi bliže in se počasi gti okrog Mirice in šivilje. Končno reče: »Maj ga jaz malo pomerim. Meni bo najbrj prav!«

Šivilja se razveseli: »Dobra misel! Plašč lahko vzamete in bom jaz napravila gospo Miri drugega.« Šivilja že drži plašč, da ga pomaga sleči gospe Mirici.

Mirica pa, kakor da ne sliši ničesar, z l'cem maršam ko led, ne kaže nikake volje, ločiti se od plašča. Tuje dame ne vidi več pogleda se še enkrat v ogledalo, nekaj mr-mra, napravi aladokselni obraz, se obrne k šivilji in reče: »Če se t'kole nitno gledam, je plašč prav lep. Prosim, da mi zavijete stari plašč, ker bom ostala oblečena kar v novem!«

Ermenčič

Naročajte romane DK!

SPORT

Prva je Ambrosiana

Po remisih Livorna in Torina so zdaj Milanci na čelu tabele v diviziji A

Kjer se prepirata dva, tretji... tako nekako bi lahko dejali o trenutnem razvoju italijanskega nogometnega prvenstva v najvišji diviziji, kjer je bilo v nedeljo odigrano četrto povratno kolo (ali XIX. v celoti) za sezono 1942-43. Zgodilo se je namreč da je med enajstoric Livorno, ki je letos proti vsem pričakovanjem splavala pred vse ostale, in moštvo Torina, ki so mu sprito dragocen pridobitev in ne nazadnje tudi zaradi doseženih uspehov mnogi prisojali eno najlepših — če ne najlepše mesto, posegel tretji, ki je vztrajno nabiral točke in v nedeljo dobil prvo nagrado za svoj polet v zadnjih dveh mesecih in pol. M'ianska Ambrosiana je z enakim številom točk kakor Livorno na čelu prvenstvene tabele in prav nič ne daje sklepati, da je bil njen nedeljski uspeh zadnji v dolgi verigi, ki smo jih o njej beležili v pravkar minulih 10 nedeljah. Od štirih kandidatov, ki so po prvi polovici tekmovalja dobili legitimacijo za poseg v ožje odločitve, so po zadnjem kolu nastale kar tri skupnice: prva iz nezadržane Ambrosiane in žilavega Livorna na višini 27, druga s Torinom na postojanki 25 in kot poslednja Juventus s skupnim izkupičkom 24. Odslej bo šlo med njimi ne samo za vsako točko, temveč za vsak zgoditek ali v okoliščinah tudi za vsako dobro ali slabo žego.

Kako je moglo priti vse to?

Kaj laže kakor v nogometu! Čisto kratko je dovolj za onega, ki tekme ni videl ali ne spada med ožje sorodnike prizadeti! Torino je gostoval v Genovi; nič kaj sigurni ni šel tjakaj in res se je Genova postavila na »zadnje noge in mu izvila dragoceno — to pa v pravem pomenu besede — točko. Livorno je igral doma, pa si je privoščil drugačno zabavo; vse je govorilo za njegovo zmago, toda Atalanta ni držala križem rok — in tudi pametno je izvedla to partijo — ter si vzela pol izkupička s seboj. Livorno je zaigral v tej tekmi svoje vodstvo in morda tudi vse ostalo, kar je do sedaj kazalo o njem. Čisto drugačno kakor oba favorita v gornjih tekah sta se pokazali enajstorič Juventus in Ambrosiana; obe sta s 4 : 1 odpravili svoja partnerja in zdaj znova podprta — ali kar zvišata — gledata na nadaljnji razvoj dogodkov.

Med gospodo povprečnih kakovosti je tako v splošnem ostalo pri starem, saj nikomur ni šlo več za kožo ali glavo, toda bilo je vmes tudi marsikaj nepričakovane in značilnega za razplet tako dolgotrajnega in napornega tekmovanja. No, torej, ali ne zveni kar olajšujoče, če slišite, da je Triestina še enkrat zadovoljila svoje pristaje na domačem dvorišču in odvezla šibki Vicenzi obe točki? Še bolj proti računom na papirju je nedeljski izid iz Firenze, kjer so domačini nakresali samozavestno sestavo Milana z gladkimi tremi golji razlike. Bologna je v vročem Barju rešila celo kožo, toda izid 1 : 0 šteje gotovo bolj v čast domačinom kakor pa njej. Seveda pa častna stran izidov ni razvidna iz tabel, iz katerih govorje in odločajo samo — številke!

H kraju se pomudimo še pri obeh kandidatih za slovo iz najvišjega razreda. Benečani so morali prestati težko preskušnjo v tekmi z državnim prvakom Romo, iz katere so se tudi rešili z vsemi častmi. Toda točke je prišla Roma, Venezia pa je dalje na nerodnem predzadnjem mestu v tabeli. Kakor ste že čitali, se tudi Vicenza ni mogla ohraniti neugodnega položaja kot zadnja v tabeli, tako da se vse bolj približuje nedelja, ko tudi teoretično za oba najšibkejša ne bo nobene možnosti več.

Po vsem tem bi hoteli zapisati samo še končne izide nedeljskih osmih tekem v diviziji A, ki so se torej končale takole:

v Triestu: Triestina — Vicenza 2 : 0, v Firenzi: Fiorentina — Milano 3 : 0, v Rimu: Roma — Venezia 2 : 1, v Genovi: Genova — Torino 3 : 3, v Torinu: Juventus — Liguria 4 : 1, v Livornu: Livorno — Atalanta 1 : 1, v Milanu: Ambrosiana — Lazio 4 : 1 in v Barju: Bologna — Bari 1 : 0.

Stanje po točkah je po XIX. kolu naslednje: 1) — 2) Ambrosiana in Livorno 27, 3) Torino 25, 4) Juventus 24, 5) Bologna 20, 6) — 8) Fiorentina, Genova in Atalanta 20, 9) — 10) Milano in Lazio 19, 11) — 12) Roma in Triestina 16, 13) Bari 14, 14) Liguria 13, 15) Venezia 11 in 16) Vicenza 10 točk. (Roma in Liguria sta odigrala tekmo manj, o kateri pa je že odločeno, da bo odigrana, čeprav ni znano, kdaj.)

Spezia in Pro Patria še drug ob drugem

V diviziji B sta to nedeljo kakor nalašč ostali neodločeni — tekma v Palermu je bila sploh odločena — obe najbolj privlačni

ni srečanja tega kola, in sicer med Brescia in Pro Patria ter vodilno Spezia in Pescara, kar je imelo za posledico, da je na vrhu tabele vse ostalo kakor je bilo. Anconitana je povzela Pisto, do pomembnih zmag pa sta prišla Napoli in Modena, ki sta se zdaj dobro usidrila na 3. odn. 4. mestu v tabeli. Na koncu je zdaj Siena sama, ki pa ima obenem s Palermom eno igro v dobro.

Nedeljski nasprotniki iz druge kategorije so se razšli z naslednjimi izidi:

Napoli — Alessandria 2 : 1, Modena — Novara 4 : 1, Brescia — Pro Patria 0 : 0, Anconitana — Pisa 3 : 0, Spezia — Pescara 1 : 1, Padova — Savona 4 : 0, Mater — Cremonese 1 : 0, Fanfulla — Udinese 4 : 2.

V diviziji C so bila v krožju A na vrsti povratne tekme tretje nedelje, med katerimi velja zabeležiti končne rezultate naslednjih: Gorizia — Magazzini Generali 1 : 0, Grion — Ponziana 1 : 0, Treviso — Fiumana 6 : 1.

Še o nedeljskih dogodkih

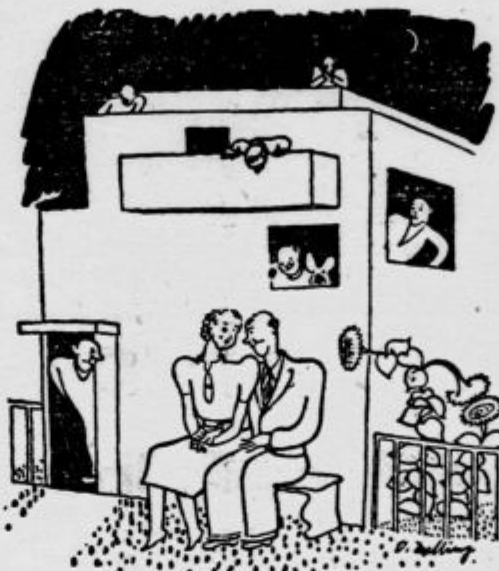
V Vratislavi je gledalo nad 10.000 gledalcev mednarodno boksarsko prireditev, na kateri je bil izbran prvi kandidat za srečanje, iz katerega bo izšel novi evropski prvak teške kategorije in zasedel izpraznjeno mesto po Nemcu Maksu Schmelingu. Borila sta se Flamec Karl Sys in Italijan Luigi Musina. Slednji je izgubil po točkah in Sys bo zdaj zadel na šveda Tandberga. Nemški kandidat Neusel je zdaj na fronti in bo pčnjeje še govoril v tej stvari.

Drugo mednarodno prireditev — tudi na deskah — so imeli v nedeljo popoldne v

Italijanskem Fortiju, in sicer meddržavni avboj med Slovaško in Italijo v grško-rimski rokborbi. Zmagali so domačini s 6 : 2. Obe točki za Slovače sta priborila Gregor in Harda, imela pa sta dejansko le nasprotnika iz naraščajskih vrst.

Blizu Trenta so priredili v nedeljo tekmo v smuku, v kateri je poskrbel za veliko presenečenje izborni smukaš Zeno Colo, ki je v dobrih 6 minutah smuka »nesel« svetovnega prvaka Chieroniya za celih 17 sekund. Tudi pri smuku je treba nekaj sreče kakor v nogometu in ostalih sportih.

Madžarska hokejska reprezentanca na ledu je v nedeljo v Garmischu nastopila proti nemškemu državnemu prvaku Riesersee. Gostje so zmagali z zelo zgovornim izidom 6 : 0. In isti ljudje so bili v švicarskem Curihu tepeni z 2 : 4. V sportu so vsi računi na papirju na šibkih nogah!

OVIRA

— Gospodična, kako bi bil srečen, če bi se mogel poročiti z vami!
— Kdo vas pa ovira pri tem?
— Moja žena.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

75. Kaj je briljant?
76. Kdo je spesnil indijski junaški ep »Sakuntalo« in v katerem jeziku?
77. Kolikšne velikosti so planeti?

78. Za misleče glave.

V vodno shrambo tega vodnjaka se tekaajo tri cevi, skrite v notranjosti upodobljenih živali. Voda skozi cev tujina bi napolnila shrambo v šestih urah, voda skozi cev »ribe« v štirih urah in voda skozi cev žabe v treh urah. Kdaj bi bila shramba polna, če bi tekle voda istočasno skozi vse tri cevi?

Rešitev nalog 6. t. m.:

71. Teksaška mrlzica je živinska bolezen, ki jo prenašajo neki klopi.
72. Da je število bistvo vseh stvari, je dejal Pitagoras.
73. Planeti so nebesna telesa kakor Zemlja, ki ne svetijo sama, temveč okoli Sonca in jih Sonce osvetljuje ter so njih tiri elipse, ki jim v enem gorišču stoji Sonce. Poznamo devet (velikih) planetov: Merkur, Venus, Zemlja, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in Pluto. Odkriti so bili: Uran leta 1781, Neptun leta 1846, in Pluto leta 1930; ostali planeti so bili znani že v starem veku, ker jih vidimo lahko s prostim oesom. Z daljnogledom vidimo vse zvezde stalnice (nepremičnice) kot točke, planete pa kot okrogle ploščice, nekatere z značilnim površjem.
Edino planeta Merkur in Venus prideta med Zemljo in Sonce in se zaradi tega imenujeta »notranja« planeta; vsi drugi planeti so »zunanj« planeti.

74. Križanka

Vodoravno: 1. velika noč, 8. oliva, 9. ta, 11. oje, 12. op. (opus), 13. Ela, 14. idi, 15. rt, 16. sva, 18. ni, 19. je, 20. ko, 22. rod, 24. da, 26. ono, 27. lan, 28. le, 29. Goa, 31. saldo, 32. na, 34. riu (Rio de Janeiro), 35. Al(uminij), 36. Argentina.
Navpično: 1. veter, 2. lo, 3. ilo, 4. Kijev, 5. ave, 6. na, 7. čopič, 10. alt, 12. oda, 16. sir, 17. ajd, 20. kolona, 21. one, 23. odolin, 24. dan, 25. Angela, 29. gare, 30. adut, 33. AR (ascensio recta), 35. an-.

Darujte za slepe!

Umrli nam je naš ljubljani soprog, dobri oče, brat in stric, gospod

JOSIP MAGUŠAR

pekovski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 9. t. m. ob 1/3. uri popoldne z žal — kapele sv. Jakoba — na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. februarja 1943.

Žalujoči: JOSIPINA, soproga
JOŽA, MARJAN, JANEZ, MARIJA, otroci
in ostalo sorodstvo

Mali oglasi

Kdor išče službo, plača se vsako besedo L. — 30, na dr. in prov. takse — 60, na dajanje naslova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglase je L. 7. — Za šifrite in dopisovanja je plačati vsako besedo L. 1, na vse druge oglase L. — 60 za besedo, na dr. in prov. takse L. — 60, na dajanje naslova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglase je L. 10. —

Hišni posli
dobijo službo.

Iščem služkinjo, ki je vajena vsakega domačega dela in nekoliko kuhinje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poslena služkinja«. 2156-1

Dekle, pridno in pošteno se sprejme za kuhinjo in tudi za pomoč v gostini. Poizve se v gostini Krekov trg 11. 2157-1

Gospodinja pomočnica, zmazna vseh hišnih del, dobi službo. Predpogoj: znanje italijanskega ali nemškega jezika. Javiti se od 8-12 ure v ulici 3. Maja št. 11/I. 2149-1

Moled dekle, začelno, se sprejme kot gospodinja pomočnica k dvem osebama. Naslov v oglašnem oddelku Jutra. 2146-1

Kupim stare srebrne predmete rabim za zbirko. Vprašati v brivnici v Kopitarjevi ulici 1. 2150-7

Otroške vozičke kupimo, plačamo dobro. Trgovina »Oglede«, Metni trg 3. Vhod skozi vežo. 1688-7

Auto, moto

Motorno kolo novo, znamke DKW cc. 125, prodam. Povzvedbe dnevno od 10. do 11. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 144-10

Triciklje in cize z gumi kolesi, vse velikosti in za vsako težo, izdeluje Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 2162-11

Prodaj

Gospa! Ali ste že poskusili čistiti madeže na oblekah s »Cistimadežem«? Jaz sem prav zadovoljna. Poskusite tudi vi, bo pa tudi vaš g. soproga zadovoljen, ker bo imel z malimi stroški vedno čisto obleko. »Cistimadež« dobite v vseh drogerijah in trgovinah. Glavna zaloge: »Petronalza«, Bleiweisova c. št. 35a. J-175-M-6

Globok voziček za dvojčke prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 2145-6

Štedilnike in peči, različne velikosti po zelo nizki ceni razprodaja Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 2161-6

Istriansko brinje nudimo v Ljubljani in Radobovi vasi, Sever & Komp. 2158-6

Jedilni in kavni servis, komplet, krasen, z zlatim robom za 12 oseb, se prodaja. Ogleda se pri Štuka, Stari trg 17/III. 2155-6

Knjige

Langenscheidta, velikega, francosko učno knjigo, vsaj drugi del, kupim ali si izposodim: predi odškodnini. Naslov pod »Notare na ogl. odd. Jutra. 2164-8

Sobo, moderno opremljeno, z uporabo kopalnice, oddam takoj. Ogled od 10. do 3. ure. Naslov v ogl. odd. Jutra. 2160-23

Sobe, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Sobe išče

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Posest

Vile-parcele Vilo v Šiški, tri komforna stanovanja, 1000 kv. m vrta, garaža, cena 800.000 lir.
Vilo, Bežigrad, tri komforna stanovanja, vrt, bazen, cena 650.000 lir.
Parcelo za vilo, blizu Tabora, 810 kv. m, cena 400.000 lir.
Parcela blizu cestne železnice od 23.000 do 100.000, prodaja realiteta na pisarni Pristavec Franjo, Cesta Arielle Rea, št. 3, poleg Stupice. 2043-20

Novo hišo, trinadstropno, v centru, prodam za Lir 1.150.000. — Samo resni kupci naj pošljejo ponudbe na upravo Jutra pod »Konfort v hiši«. Y 306-1

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Soba, z dvema posteljama z uporabo kuhinje v centru, iščem za zakonski par brez otrok. Ponudbe na CIT, Via Bleiweis 11. 2163-23a

Oblečila

Moška obleka, temno modra, se prodaja. Poizve se v Florjanski ulici 7/I. 2153-13

Živali

Psa volčjaka, 2 leti staroga, prodam. Ogled Smartinska 16. 2151-27

Stroji

Moški šivalni stroj »Singer« prodam. Ogled pri hišniku od 1. do pol 2. ure, Rimska cesta 24. 2148-29

Pridelki

Zahtevajte pri Vašem trgovcu »NAS ČAJ« od Kmetijske družbe. J-208-M-38